

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวมาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
สิงหาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

158.1
4437
3.5

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวมัลลย์พร อภิรักษ์ฤทัยกุล

22 ต.ค. 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

สิงหาคม 2545

152108

มัลลัพร อภิรักษ์ฤทัยกุล. (2545). *ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ดร.บุญเชิด ภิญโญนนันทพงษ์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) ระดับชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการบัญชี การขาย การเลขานุการ และคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One -Way Anova) และใช้การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมนคูลส์ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ

2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ทุกตัวแปรมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ATTITUDE TOWARDS SELF EMPLOYMENT OF THE STUDENTS IN
THE CERTIFICATE LEVEL OF THONBURI COMMERCIAL COLLEGE

AN ABSTRACT

BY

MISS MALAIPORN APIRAKRUTAIKUL

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University

August 2002

Malaiporn Apirakrutaikul. (2002). *Attitude Towards Self Employment Of The Students In The Certificate Level Of ThonburiCommercial College*. Master Project, M.Ed. (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University.
Advisor : Assc Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research is to study and compare the attitude towards self employment of the students in the certificate level of Thonburi Commercial College. The variables covered sex, major subjects, parents' careers, and parental income.

The sample is about 269 students second – semester third –year students the academic year 2001. The instrument of gathering data was questionnaires with an estimate scale in 5 levels (Likert Scale). The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, One way ANOVA and paired comparison by Newman - kuels method.

The results of the research revealed as follows:

1. Most of the students had an average level of attitude towards self - employment, especially thought, sensation and demonstration of behaviour.
2. Comparing the students' attitude towards self – employment classifying according to the variables of sex, major subjects, parents' careers, and parental income, each of variables is not of significantly different.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

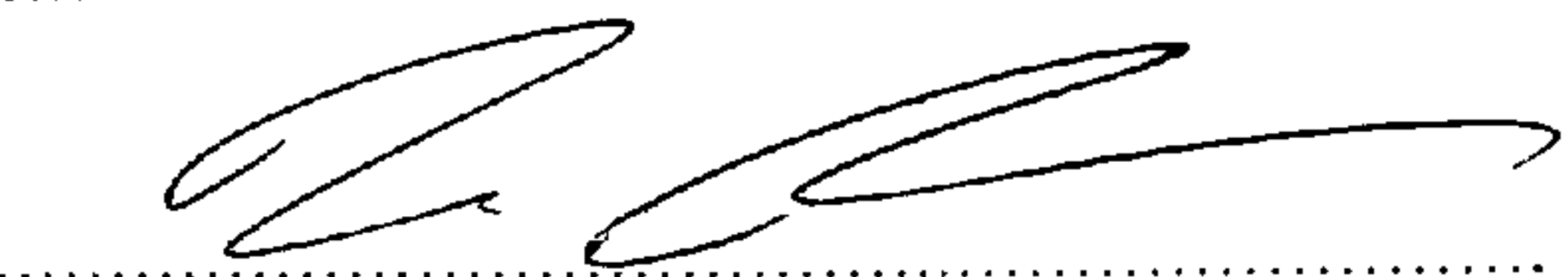
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ่มไทย)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลิ่มไทย)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรกวิน)

วันที่ 14 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์และเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากรองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานคณะกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพีร์ ลี้มไทย ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรธุรกิจศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี กรรมการสอบ ตลอดจนคณาจารย์กรรมการสอบเข้าโครงทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประवालพฤษ์ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ และอาจารย์สิมูจากร ชุทรัพย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถาม ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์วิจิตร เฟื่องฟูตระกูล อาจารย์ประจำวิทยาลัยพณิชยการเซตูปูล ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล(Try out) และอาจารย์จักรกฤษณ์ ประกอบผล อาจารย์ประจำวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี การแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมคืนกลับได้สมบูรณ์ ถูกต้องและครบถ้วน ตลอดจนนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ที่ได้เสียสละเวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการพิสุทธิ์ ยงค์กมล คณะผู้บริหารโรงเรียนสารสาสน์เอกตรา และเพื่อนครูทุกท่าน ที่ให้โอกาสและสนับสนุนแก่ผู้วิจัยในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วย

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่น้องทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือด้านกำลังทรัพย์ ที่สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด กราบขอบพระคุณครู – อาจารย์ทุกท่านที่ให้ความเมตตาอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาตั้งแต่เริ่มได้รับการศึกษาครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา อันพระคุณนี้หาที่เปรียบมิได้

มาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	8
ความหมายของทัศนคติ.....	8
ความสำคัญของทัศนคติกับการประกอบอาชีพอิสระ.....	10
องค์ประกอบของทัศนคติ.....	11
ลักษณะการเกิดและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ.....	12
การวัดทัศนคติ.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ.....	17
ความหมายของอาชีพอิสระ.....	17
ความหมายของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ.....	19
ประเภทของอาชีพอิสระ.....	19
คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ.....	20
ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพและการเลือกอาชีพ.....	22
ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ.....	22

บทที่		หน้า
2	ทฤษฎีการเลือกอาชีพ.....	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
	งานวิจัยในประเทศ.....	27
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	30
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	39
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	59
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	59
	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	59
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	60
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	60
	อภิปรายผล.....	62

บทที่		หน้า
5	ข้อเสนอแนะ	65
	บรรณานุกรม.....	67
	ภาคผนวก.....	73
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	87

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และสาขาวิชา.....	33
2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปร.....	44
3	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติต่อการประกอบ อาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัย พณิชยการธนบุรี โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน.....	46
4	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติต่อการประกอบ อาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัย พณิชยการธนบุรี ในด้านความคิดเป็นรายข้อ.....	47
5	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติต่อการประกอบ อาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัย พณิชยการธนบุรี ในด้านความรู้สึกเป็นรายข้อ.....	49
6	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติต่อการประกอบ อาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัย พณิชยการธนบุรี ในด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเป็นรายข้อ.....	51
7	การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวมและ แยกเป็นรายด้าน ด้านจำแนกตามเพศ.....	52
8	การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวมและ แยกเป็นรายด้าน ด้านจำแนกสาขาวิชา.....	54

10	การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวมและ แยกเป็นรายด้าน จำแนกอาชีพของผู้ปกครอง.....	55
11	การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวมและ แยกเป็นรายด้าน จำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง.....	57

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขและสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการทางสังคมที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสำเร็จไปให้สามารถมีงานทำ การจัดการศึกษาในปัจจุบันควรเป็นระบบการศึกษาเพื่ออาชีพ อันหมายถึง การศึกษาที่บุคคลเมื่อได้รับการศึกษาแล้วมีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งเน้นให้ความรู้ด้านวิชาชีพเป็นหลัก ถ้าการศึกษาเพื่ออาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพปัญหาการว่างงานย่อมลดลง ปัจจุบันการศึกษาเพื่ออาชีพปลูกฝังให้คนมุ่งออกไปประกอบอาชีพรับราชการมากกว่า ที่จะมุ่งให้คนหันมาสร้างงานด้วยตนเอง อาจเนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่มีค่านิยมว่าโอกาสที่จะก้าวหน้าในชีวิตขึ้นอยู่กับ การได้ศึกษาต่อในระดับสูง สอดคล้องกับธรรมศักดิ์ มีอิสระ (2530:14) มีความเห็นว่าคนไทยปลูกฝังบุตรหลานให้เรียนในระดับสูงเพื่อมุ่งหวังให้รับราชการเป็นใหญ่เป็นโตถือเป็นคนมีเกียรติมั่นคง แต่เนื่องจากรัฐมีนโยบายในการจำกัดอัตราการเพิ่มตำแหน่งต่าง ๆ ของข้าราชการ ทำให้การประกอบอาชีพในภาคราชการลดน้อยลงในภาคเอกชนได้มีการนำเทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ จึงไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานเพิ่มขึ้นมากนัก (สมสมุทร มิ่งสันติ. 2539:1) และคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษายังมีคุณภาพไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน จะเห็นว่าจากพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน จึงก่อให้เกิดปัญหาการรองานและการว่างงานตามมา

การว่างงานถือเป็นการสูญเสียเปล่าทางเศรษฐกิจ นอกจากจะทำให้บุคคลขาดรายได้แล้วยังมีผลกระทบไปยังครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาในด้านการครองชีพ ในส่วนของประเทศชาติก็เกิดความสูญเสียเปล่าที่ไม่สามารถนำทรัพยากรมนุษย์ซึ่ง ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าไปใช้ในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งกว่านั้นถ้ามีผู้ว่างงานเป็นผู้มีการศึกษาสูงซึ่งรัฐต้องสูญเสียทรัพยากรที่ลงทุนในการให้การศึกษา ผิดอบรม เป็นมูลค่ามหาศาล นอกจากส่งผลต่อทางด้านเศรษฐกิจแล้วการว่างงานยังก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมต่าง ๆ ตามมา (ยุพยงค์ และวรรณนา. 2528:31) ปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษามีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ดังจะเห็นได้จากการสำรวจของสำนักสถิติแห่งชาติพบว่า จำนวนผู้ว่างงานในช่วงต้นปี 2541 มีถึง 1.5 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2540 ถึงเกือบสองเท่าตัว (สกนธิพรรณ เนียมประดิษฐ์. 2543 : 58) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการว่างงานดังกล่าว ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544 ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเองได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่รู้จักนำประโยชน์จากการเรียนไปใช้สามารถประกอบอาชีพได้ อาจทำงานเป็นนายจ้างตัวเองหรือผู้ประกอบการเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสนธยา ฉัตรมาศ (2543 : 14) ว่าอาชีพที่เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยคืออาชีพอิสระ ซึ่งสถานศึกษาในแต่ละระดับต่างก็พยายามปลูกฝังเจตคติให้เยาวชนได้เห็นถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพอิสระในแต่ละประเภท โดยคำนึงถึงความพร้อม ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเองเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระคือหากคนมุ่งประกอบอาชีพอิสระแทนการมุ่งรับราชการ ทำงานบริษัท หรืองานประจำรับจ้างแล้วปัญหาการว่างงานก็จะลดความรุนแรงไปมาก เพราะนอกจากจะแก้ปัญหาการว่างงานของตนเองได้สำเร็จแล้วยังได้ช่วยแก้ปัญหาการว่างงานของคนอื่นด้วย เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพอิสระก็คือผู้สร้างงานให้เกิดขึ้นในสังคม หรือนัยหนึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยตรงนั่นเอง (สัญญา จิตตานนท์. 2521:87) ส่วนทิพวัน ถิธำ (2533:43) ได้กล่าวกล่าวทำนองเดียวกันว่าเจตคติต่อการประกอบอาชีพอิสระดูเหมือนว่าถูกมองในลักษณะเป็นลบบัดนี้สภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ปัญหาการว่างงานเป็นบทเรียนที่ทำให้ชนรุ่นหลังตระหนักถึงความจำเป็นในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น และเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระและยอมรับอาชีพอิสระในฐานะเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน มีคุณค่าแก่ความพึงพอใจและมีเกียรติเท่าเทียมกับอาชีพอื่น ตลอดจนพร้อมที่จะประกอบอาชีพอิสระตามสภาพแห่งตน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและแนวทางแก้ไขปัญหานี้ จึงได้จัดการเรียนการสอนของกรมอาชีวศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2530 และฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533 เป็นการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพโดยตรงมีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาเพื่ออาชีพตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาแรงงานให้มีความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรมตามความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและนอกประเทศ ต้องการให้ผู้เรียน สามารถสร้างงานให้กับตนเองได้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ รวมทั้งให้รณรงค์เพื่อการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมของนักเรียนถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการประกอบอาชีพส่วนตัว และมีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการด้วย แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจ สังคม และความประสงค์ของผู้เรียนแต่ละคนในการเลือกเรียนทักษะวิชาชีพ หรือเลือกประกอบอาชีพ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2530 : 33)

ดังนั้นการประกอบอาชีพอิสระจึงเป็นทางเลือกที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาการว่างงาน แต่จากการติดตามประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของกรมอาชีวศึกษา พ.ศ.2531-2535 พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว ดังนี้คือ พ.ศ.2531 ร้อยละ 7.30 พ.ศ.2532 ร้อยละ 6.52 พ.ศ.2533 ร้อยละ 5.14 พ.ศ.2534 ร้อยละ 4.31

พ.ศ.2535 ร้อยละ 3.73 (กรมอาชีวศึกษา. 2536 : 21) แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมและพัฒนา อาชีวศึกษา เพื่อการประกอบอาชีพอิสระยังไม่ประสบความสำเร็จ ถึงแม้ว่ากรมอาชีวศึกษามี นโยบายที่ชัดเจน และมีมาตรการส่งเสริมให้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกอบอาชีพอิสระมากยิ่งขึ้น แต่ได้รับการสนองตอบจากผู้สำเร็จการศึกษาน้อยมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายๆ ด้าน สิ่งหนึ่งที่นาพิจารณาในด้านจิตวิทยา คือ ทักษะของ นักเรียนต่อการประกอบอาชีพอิสระ เพราะทักษะนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลตั้งที่ กมลรัตน์ หล้าสุขษ์ (2527:172) กล่าวว่าทักษะคือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และ ประสบการณ์แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิด ความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทักษะที่ดีหรือทางบวก และแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิด ความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า ทักษะที่ไม่ดี หรือทางลบ แม้หลายฝ่ายจะส่งเสริมการประกอบอาชีพ อิสระขึ้นดังที่กล่าวมาแล้ว ถึงกระนั้นก็ยังพบว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติการประกอบอาชีพ อิสระไม่ถูกต้อง กล่าวคือทัศนคติในการประกอบอาชีพของคนไทยส่วนใหญ่ยึดติดกับการรับ ราชการ และการรับจ้างที่มีเงินเดือนประจำมากกว่าการประกอบอาชีพอิสระ และเห็นว่าการ ประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ (สัญญา จิตตานนท์. 2527: 13) ซึ่ง สอดคล้องกับ เฉลียว บุรีภักดี (2529:10) ที่กล่าวว่า ทัศนคติเยาวชนไทยยังยึดติดอยู่กับงาน ราชการ งานรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทที่มีเงินเดือนประจำยังไม่กล้าที่จะคิดทำอาชีพอิสระของตน เอง ซึ่งทัศนคติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทยใน ปัจจุบัน ดังนั้นผู้มีการศึกษาระดับกลางควรได้รับการส่งเสริมและปรับทัศนคติในการทำงาน โดยคิดสร้างงานด้วยตนเองโดยการชี้แนะที่ถูกต้อง เพราะผู้มีการศึกษาย่อมมีความรู้และสติ ปัญญาเพียงพอที่จะดำเนินการได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2531 : 72)

วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เป็นสถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพโดย มุ่งเน้นพัฒนากำลังคนในระดับกลาง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับ ความต้องการของกำลังคนในปัจจุบัน เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสาขา ต่างๆ และได้สนองต่อนโยบายของกรมอาชีวศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะ และทัศนคติของ ผู้เรียนต่อการประกอบอาชีพอิสระ จากการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ปีการศึกษา 2543 พบว่า จำนวน ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ติดตามได้มีจำนวนน้อยมาก คือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.11 (งาน แนะแนว วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี.2544 : 2) จึงเห็นว่าการดำเนินงานส่งเสริมให้นักเรียน ประกอบอาชีพอิสระยังไม่ประสบผลสำเร็จ ควรมีการศึกษาทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นการเตรียมคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลให้วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ใช้เป็นแนวทางในปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และจัดส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระแก่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามเพศ สาขาวิชาอาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีประโยชน์ ในการนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษาของสถาบัน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้รับทราบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดโครงการส่งเสริมและปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 895 คน เป็นนักเรียนชาย 234 คน นักเรียนหญิง 661 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 269 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ คือ เพศชาย และเพศหญิง

3.1.2 สาขาวิชา แบ่งออกเป็น 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบัญชี การขาย การเลขานุการ และคอมพิวเตอร์

3.1.3 อาชีพของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 อาชีพ คือ อาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว รับจ้างหรือพนักงานบริษัท และเกษตรกร

3.1.4 รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.1.4.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท

3.1.4.2 ประมาณ 10,001 – 20,000 บาท

3.1.4.3 สูงกว่า 20,001 บาท

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีที่มีเพศ สาขาวิชา อาชีพผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองต่างกัน มีทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่นักเรียนเป็นผู้ประกอบอาชีพเองโดยไม่มีนายจ้างหรืออยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยเป็นเจ้าของธุรกิจเอง หรือธุรกิจในครัวเรือน หรืออยู่ในฐานะหุ้นส่วนดำเนินกิจการด้วยการลงทุน จัดการและรับผิดชอบต่อการเสี่ยงทางธุรกิจด้วยตนเอง

ดำเนินกิจการในรูปของการผลิต การจำหน่าย หรือการบริการ โดยกิจการนั้นอาจมีขนาดต่าง ๆ กัน ตั้งแต่มีขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ก็ได้

2. ทักษะคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ความคิด ทักษะ ความรู้สึกรู้สีกของนักเรียนต่อการประกอบอาชีพอิสระที่เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นให้มีแนวโน้มแสดงพฤติกรรม เพื่อตอบสนองต่อการประกอบอาชีพอิสระที่สามารถหารายได้ด้วยตนเอง ซึ่งการตอบสนองอาจเป็นไปในเชิงบวกหรือเชิงลบ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ความคิดที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ การคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีความสำคัญ และเป็นอาชีพที่สังคมให้การยกย่อง และเห็นคุณค่า สนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง

2.2 ความรู้สึกที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ ความรู้สึกว่าเป็นอาชีพที่เริ่มต้นง่าย และมีโอกาสประสบความสำเร็จ รู้สึกพึงพอใจที่ได้ประกอบอาชีพ ทั้งในด้านการมีรายได้และการสร้างความก้าวหน้าให้แก่ตนเอง

2.3 แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

3. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในระดับชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

4. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของผู้ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูถ้าบิดามารดาเป็นผู้อุปการะ ให้ถือเอาอาชีพของบิดา ในกรณีที่ไม่มีบิดาหรือบิดาไม่มีอาชีพ ให้ถือเอาอาชีพของมารดา และถ้านักเรียนไม่ได้รับการอุปการะจากบิดา หรือไม่มีบิดามารดา ให้ถือเอาอาชีพของ ผู้อุปการะ หรือผู้ปกครองแทน การศึกษาครั้งนี้แบ่งอาชีพเป็น 5 กลุ่มอาชีพ คือ

4.1 รับราชการ ได้แก่ ผู้ที่ทำงานในระบบราชการโดยเป็นข้าราชการ หรือทำงานเป็นลูกจ้างประจำ ในสังกัดของรัฐบาล

4.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจโดยเป็นพนักงาน หรือทำงานเป็นลูกจ้างประจำของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

4.3 ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ได้แก่ ผู้ที่ทำการค้าขายทุกชนิด หรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจส่วนตัวที่เป็นของตนเอง

4.4 รับจ้างหรือพนักงานบริษัท ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่รับจ้างทั่วไป หรือเป็นลูกจ้างเป็นรายวัน รายเดือนในหน่วยงานของเอกชน หรือบริษัทห้างร้าน

4.5 เกษตรกร ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตรทุกชนิด ได้แก่ การทำนา ทำสวน ทำไร่ หรือเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย

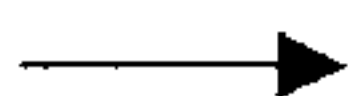
5. รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ต่อเดือนของบิดาและมารดา รวมกัน หรือรายได้ของผู้อุปการะ ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำกว่า 10,000 บาท ประมาณ 10,001 – 20,000 บาท และสูงกว่า 20,001 บาท

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพของนักเรียน

1. เพศ
2. สาขาวิชา
3. อาชีพของผู้ปกครอง
4. รายได้ของผู้ปกครอง

ตัวแปรตาม

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ภาพประกอบ 1 กรอบ แนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเสนอ ซึ่งเรียงตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 1.1 ความหมายของทัศนคติ
 - 1.2 ความสำคัญของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ
 - 1.3 องค์ประกอบของทัศนคติ
 - 1.4 ลักษณะการเกิดและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
 - 1.5 การวัดทัศนคติ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.1 ความหมายของอาชีพอิสระ
 - 2.2 ความหมายของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.3 ประเภทของอาชีพอิสระ
 - 2.4 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ
3. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพและการเลือกอาชีพ
 - 3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ
 - 3.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ

1.1 ความหมายของทัศนคติ

" ทัศนคติ " มาจากภาษาอังกฤษว่า Attitude "ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า แอปตุส (Aptus) ซึ่งแปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม (Gordon W. Allport, 1967) ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า " ทัศนคติ " ไว้หลายอย่างดังนี้

เชดส์กี้ โฆวาสิษฐ์ (2520:38) กล่าวว่าทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเห็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม

หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งอาจจะเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520:1) กล่าวว่า ทักษคติ เป็นความเชื่อความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมทั้งท่าที บ่งถึงสภาพจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

พรณี ข.เจนจิต (2522:288) กล่าวว่า ทักษคติ เป็นเรื่องของความรู้สึกทั้งที่พอใจและไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกัน

วารินทร์ สายโอบเอื้อ (2522:125) กล่าวว่า ทักษคติ หมายถึงความรู้สึกและท่าทีของคนเรที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกในทางชอบ ไม่ชอบ และมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นตามความรู้สึกดังกล่าว

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531:193) กล่าวว่า ทักษคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งทำให้การประพฤติปฏิบัติหรือการตอบสนองของบุคคลเป็นไปอย่างมีทิศทางไม่ว่าจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อบุคคล วัตถุหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และเนื่องจากทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ดังนั้นทัศนคติจึงสามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงได้

อลพอร์ต (Allport. 1935:810) กล่าวว่า ทักษคติหมายถึง สภาวะแห่งความพร้อมทางด้านจิตใจซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะแห่งความพร้อมนี้เป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น สิ่งของ วัตถุ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

กูด (Good. 1959:48) กล่าวว่า ทักษคติหมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการเข้าหา หัน หรือต่อต้านบุคคล สภาวะการณ์บางอย่างหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รักเกลียดกลัว ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962:614) กล่าวว่า ทักษคติหมายถึง แนวโน้มของการกระทำที่จะเข้าหาหรือถอยหนีจากวัตถุ สถานการณ์ต่างๆ และเป็นความพร้อมที่จะตัดสินใจตอบสนองครั้งต่อไป ในทางที่เอนเอียงไปในลักษณะเดิม เมื่อพบกับสิ่งของหรือสถานการณ์ดังกล่าวอีก

โรคิช (Rokeach. 1970:112) กล่าวว่า ทักษคติหมายถึง การผสมผสาน หรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคล ในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971:232) กล่าวว่า ทักษคติหมายถึง สิ่งที่ไม่ได้มาแต่กำเนิด แต่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้อันเป็นความรู้ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้อง

จากความหมายของทัศนคติ ดังกล่าวสรุปได้ว่า ทัศนคติ คือ ความคิด ทำที่ ความรู้สึก ของบุคคลที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อมในอดีต ที่จะกระตุ้น ให้มีแนวโน้มแสดงพฤติกรรม เพื่อตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ในทางบวกหรือลบ

1.2 ความสำคัญของทัศนคติต่ออาชีพอิสระ

อาภา ถนัดช่วง (2529:63-64) กล่าวว่า ขณะนี้คนไทยยังมีแนวโน้มที่จะหนี อาชีพอิสระหรือที่ใช้แรงงานไปสู่อาชีพรับราชการ ทำอย่างไรจึงจะเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องนี้ คือให้ คนหันมาสนใจในอาชีพอิสระมากขึ้นซึ่งในการเปลี่ยนทัศนคติต่ออาชีพนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่สุดและ เป็นเรื่องใหญ่ แนวทางหนึ่งคือการเน้นให้เห็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ

อารีรัตน์ วัฒนสิน (2531:13) กล่าวว่า สิ่งหนึ่งที่จำเป็นในระบบการศึกษาก็ คือ การปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนฝึกทักษะในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งในที่นี้จะ หมายถึงการเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งอาจจะลงมือกระทำเองโดยมีทักษะอาชีพนั้นโดยตรง หรือ ดำเนินการจัดการเองเท่านั้นก็ได้ และเป็นที่เชื่อกันว่าการจัดให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการ ประกอบอาชีพอิสระระหว่างเรียน จะเป็นช่องทางให้เขาเหล่านั้นได้ใช้เป็นทางเลือกในการดำรง ชีวิตที่ดีในอนาคต

เอ็ดเวิร์ดส์ (Edwards. 1974:34) กล่าวว่า ปริมาณความต้องการทางการศึกษาที่ เพิ่มขึ้นทุกปีนั้น สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือบุคคลหางานที่ต้องการทำไม่ได้หรือเลือกงานจึงทำ ให้ไม่มีงานทำและทำให้บุคคลเหล่านั้นต้องการศึกษาต่อ ต่อไปอีก ดังนั้นการศึกษาคือของ คนจำนวนมากในปัจจุบันแท้จริงแล้ว คือการว่างงานแฝงเนื่องจากมีทัศนคติต่ออาชีพอิสระไม่ เหมาะสม

เฟสติ้งเจอร์ (Festinger. 1957:25) กล่าวถึงทัศนคติที่เปลี่ยนไปว่ามนุษย์ไม่สามารถทนต่อความขัดแย้งได้ จึงเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งนั้นเสียใหม่ให้สอดคล้องกับความพึงพอใจ ของตน เช่นทัศนคติทางอาชีพ ดังนั้นทัศนคติที่ดีทางอาชีพจึงมีผลต่อความสำเร็จในการประกอบ อาชีพของบุคคลด้วย

จอลลี่ (วินัย ณรงค์ฤทธิ์. 2530:21 อ้างอิงมาจาก Jolly. 1973:201) กล่าวถึง ความสำคัญของทัศนคติต่องานอาชีพว่า เป็นรากแก้วของปัญหาการว่างงานที่เป็นอยู่โดยทั่วไป

จากแนวคิดเรื่องความสำคัญของทัศนคติต่ออาชีพอิสระจึงพอสรุปได้ว่าการปลูกฝัง ทัศนคติต่ออาชีพอิสระของบุคคล เป็นสิ่งที่จำเป็นในระบบการศึกษาเพราะการจัดให้นักเรียนมี ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ ระหว่างเรียนจะเป็นช่องทางให้นักเรียนใช้เป็นทางเลือก ในการประกอบอาชีพ เพราะทัศนคติที่ดีทางอาชีพ ส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน มีอนาคตที่ดี อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.3 องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน (Shaver. 1977:168 - 170) ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจจะเป็นไปในทางดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคล ที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือ การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

องค์ประกอบทั้งสามด้านนี้ จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติของบุคคลนั้นก็จะเปลี่ยนไปด้วย

ซีคอร์ด และแบคแมน (Secord and Backman. 1964 : 24) ได้แบ่งองค์ประกอบของทัศนคติเป็น 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางอารมณ์ ได้แก่ ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น โกรธเกลียดรัก ชอบ ฯลฯ ซึ่งแสดงออกโดยสีหน้าท่าทาง เมื่อเขาคิดหรือพูดถึงสิ่งนั้น
 2. องค์ประกอบทางความคิด ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ อาจเป็นไปในแง่ดีหรือร้าย องค์ประกอบนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยม ซึ่งเขาได้กำหนดมาตรฐานไว้ในใจเป็นสำคัญ
 3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม ได้แก่ ความโน้มเอียงของหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ทั้งนี้ย่อมหมายถึง แนวทางปฏิบัติเพื่อแสดงออกโดยไม่ต้องฝืนต่อความรู้สึกและความคิด
- อดิสัย วิริยะประสพโชค (2525:11-16) ได้สรุปว่า ทัศนคติมีองค์ประกอบต่างๆ คือ
1. ทิศทาง หมายถึง สนับสนุน หรือไม่สนับสนุน ชอบ หรือไม่ชอบ
 2. ปริมาณ หมายถึง ความชอบหรือไม่ชอบ มีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด
 3. ความเข้มข้น หมายถึง ความเข้มข้นความรู้สึกของทัศนคติ ซึ่งมีสิ่งอื่นเกี่ยวข้อง เช่น ความมั่นใจ ความสำคัญของจุดมุ่งหมาย ซึ่งความเข้มข้นจะสัมพันธ์กับปริมาณ
 4. ความเด่นทางด้านความรู้สึก หมายถึง ระดับของทัศนคติที่เป็นส่วนสำคัญเด่นด้วย ลักษณะของมันในองค์ประกอบของความรู้สึก
 5. ความเด่น หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงทัศนคติ
 6. ความตรงข้าม หมายถึง การแสดงรายละเอียดของลักษณะตรงกันข้ามของ

ทัศนคติคนเราบางครั้งมีความชอบหรือไม่ชอบ ในขณะที่เดียวกันในของสิ่งนั้นทำให้การตัดสินใจนั้นลำบากขึ้น จึงเกิดความขัดแย้งในใจ หากมีลักษณะที่ตรงข้ามมาก ความเข้มข้นของทัศนคติจะน้อย

7. การแสดงออก หมายถึง ระดับความสำคัญขององค์ประกอบของการกระทำในระดับที่มีแนวโน้มที่จะกระทำคือธรรมชาติของทัศนคติ

8. ระดับใต้สำนึก หมายถึง ระดับเกี่ยวกับความรู้ของทัศนคติ

9. การเกาะกลุ่ม หรือข้อมูลในการสนับสนุน หมายถึง จำนวนชนิดของทัศนคติที่ประกอบด้วย ความรู้ รายละเอียด หรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง

10. ความเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทัศนคติบางเรื่องก็เปลี่ยนได้ง่าย บางเรื่องก็เปลี่ยนได้ยากขึ้นอยู่กับความผูกพัน

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าองค์ประกอบของทัศนคติมี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางความคิด หมายถึง ความคิดอย่างมีเหตุผลอันเนื่องมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความคิดแตกต่างกันตลอดจนผลต่อเนื่องผลได้ผลเสีย ซึ่งถ้าจะพิจารณาอย่างลึกซึ้งก็คือการที่บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับการอบรมสั่งสอน และถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนจะประเมินและการพิจารณาของบุคคลในส่วนที่จะมีลักษณะปลอดจากอารมณ์ แต่จะเป็นเรื่องของเหตุผลอันสืบเนื่องมาจากความเชื่อของบุคคล

2. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกทางอารมณ์เกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ รักเกลียด กลัว เป็นต้น ซึ่งจะแสดงออกโดยสีหน้า ท่าทางเมื่อคิดหรือพูดถึงสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางแนวโน้มของการกระทำหรือพฤติกรรม หมายถึง แนวโน้มอันที่จะมีพฤติกรรมหรือความพร้อม ในอันที่จะสนองตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งแนวโน้มของการกระทำ หรือพฤติกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์อันเนื่องกับความคิดหรือสติและเหตุผล อารมณ์ หรือ ความรู้สึก

1.4 ลักษณะการเกิดและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

นันทนल्ली (Nunnally.1959:139) ได้สรุปลักษณะสำคัญของทัศนคติว่า แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

2. ทัศนคติเป็นสภาพการณ์ทางจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลเพราะเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางไว้ว่าถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นในลักษณะที่จำกัด

3. ทศนคติเป็นสภาพการณ์ทางจิตใจที่มีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจาก แต่ละบุคคลต่างก็ได้สะสมประสบการณ์ การรับรู้ และผ่านการเรียนรู้มาเป็นอันมาก อย่างไรก็ตามทศนคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

ชอร์ และ ไรท์ (Shaw and Wright.1967:370) ได้กล่าวถึงลักษณะของทศนคติไว้ดังนี้

1. ทศนคติเป็นผลจากการที่บุคคลประเมินผล จากสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม
2. ทศนคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งในด้านคุณภาพและความเข้าใจโดยจะครอบคลุมช่วงของทศนคติในด้านบวกไปจนถึงด้านลบ
3. ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าที่จะมีมาตั้งแต่กำเนิดหรือเป็นผลมาจากการพัฒนาการจากส่วนประกอบของร่างกายและวุฒิภาวะ
4. ทศนคติขึ้นอยู่กับที่สิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม
5. ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะที่คงที่และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

ทศนคติเกิดได้ 2 แบบ คือ

1. ทศนคติทางบวก (Positive) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความพึงพอใจเห็นด้วย อาจทำให้บุคคลอยากกระทำ อยากได้ หรืออยากเข้าใกล้สิ่งนั้น

2. ทศนคติทางลบ (Negative) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความไม่พึงพอใจไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเกิดความเบื่อกวนหงุดหงิดหรือต้องการหนีให้ห่างสิ่งนั้น

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาวรัมย์ (2524:28-29) กล่าวว่า ทศนคติอาจเกิดจากสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดู เช่น เด็กที่เกิดในครอบครัวนับถือศาสนาพุทธ ก็จะมีความเลื่อมใสนับถือศาสนาพุทธไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้พบเห็นและปฏิบัติอยู่ทุกวัน
2. จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยถูกสุนัขกัดย่อมมีทศนคติที่ไม่ดีต่อสุนัขมากกว่าคนทั่วไป
3. จากเหตุการณ์ที่ประทับใจ ซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว
4. การรับเอาทศนคติเดิมของผู้อื่นที่มีอยู่แล้วมาเป็นทศนคติของเรา เช่น เมื่อเป็นนักศึกษาใหม่ เรามักจะรับทศนคติต่างๆ จากนักศึกษาเก่า
5. ลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น บางคนมองโลกในแง่ร้าย ก็มีแนวโน้มที่จะมีทศนคติไม่ดีต่อสิ่งอื่นๆ
6. อิทธิพลของสื่อมวลชน

7. ความต้องการที่จะให้สมปรรณทำให้เราเกิดทัศนคติต่อสิ่งอื่นๆ เช่น คนไข้มีทัศนคติที่ดีต่อหมอ เพราะหมอมือที่รักษาโรคของเขาให้หายได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520:121-122) ได้กล่าวถึงการเกิดทัศนคติอย่างรวม ๆ ว่า ได้แก่

1. ตัวบุคคล ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูหรือฝึกอบรม และเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพของบุคคลขณะเดียวกันบุคคลก็ย่อมมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งจะมีผลทำให้ทัศนคติของบุคคลเหล่านั้นแตกต่างกันด้วย

2. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล คือ ความเหมือนกันของทัศนคติของบุคคลสองบุคคล เมื่อบุคคลทั้งสองนั้นมีทัศนคติที่เหมือนกัน และมีโอกาสที่จะมีปฏิกริยาหรือทำกิจกรรมร่วมกันความคิดเห็นของแต่ละคนจะเป็นสิ่งตอบแทน (reward) ให้กันและกัน

3. กลุ่ม บุคคลหนึ่งย่อมมีส่วนร่วมในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกหลายคนในขณะเดียวกัน บุคคลนั้นก็อาจจะมีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มอื่นด้วย ทัศนคติของบุคคลนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลในกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิกด้วย ดังนั้นทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนได้ทางหนึ่งก็โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของกลุ่ม

4. สัมพันธภาพระหว่างกลุ่ม กลุ่มต่าง ๆ ถ้ายังมีความเหมือนกันมากเท่าใดในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม โดยทั่วไป ความชอบกันระหว่างกลุ่มก็จะมีมากเท่านั้น

เฟลแมน (Feldman.1985 :121) กล่าวว่าเด็ก ๆ จะได้รับทัศนคติจากที่ต่าง ๆ กัน คือจากผู้ปกครอง ครู วัตถุ เพื่อน เหล่านี้เป็นต้น ขณะเดียวกันเด็กก็จะเรียนรู้ทัศนคติจากขบวนการ 3 ประการ คือ

1. การกำหนดเงื่อนไขที่เป็นการแบ่งประเภทชั้น (Classical conditioning) หมายถึง การเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากการเข้าร่วมสังคม ทำให้เด็กรับรู้ตามการรับรู้ของสังคมและเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นขึ้น

2. การกำหนดเงื่อนไขที่เป็นสื่อ (Instrumental conditioning) หมายถึง การเรียนรู้ในการตอบสนอง ซึ่งมีผลต่อการสนับสนุนการแสดงออกในทางบวกหรือทางลบของบุคคล

3. การเลียนแบบ หมายถึง การเรียนรู้จากการเฝ้าสังเกตบุคคลจากสิ่งต่างๆ เช่น การเลียนแบบจากผู้ปกครอง จากโรงเรียน โบสถ์ หรือสถานที่ต่างๆ เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ในการเปลี่ยนทัศนคตินั้น เนื่องจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทัศนคติจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไพบูลย์ อินทริวิชา (2519:39) ได้กล่าวถึง ทัศนคติที่เกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งว่า อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยแรงจูงใจ

2. บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการอันเหมาะสม
3. บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยการกระทำและการปฏิบัติจริง
4. บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยหลักการแห่งเหตุผล

เจสียว บุรีภักดี (2527:220-221) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่า ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะเปลี่ยนแปลงไปได้มากและรวดเร็วขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเราและขึ้นอยู่กับ "การจูงใจชักชวนจากแหล่งอื่น" (Persuasion) ซึ่งมีความหมาย 3 ประการ คือ ประการแรกเพื่อสร้างทัศนคติที่ไม่มีอยู่ให้เกิดขึ้น ประการที่ 2 เพื่อเปลี่ยนทัศนคติที่มีอยู่เดิม ให้กลับไปในทางตรงกันข้าม และประการที่ 3 เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่มีอยู่ให้เข้มข้นยิ่งขึ้น

ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชน หรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบด้านความคิด ความเข้าใจ มีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึก และพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย (เกษณี สีมหาศาล. 2531:42 ; อ้างอิงจาก Triandis. 1971:143)

สุชา จันทน์เอม (2531:58) ยังได้กล่าวถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ 3 ประการ ดังนี้คือ

1. การชักชวน (Persuasion) มีบุคคลจำนวนมากสามารถปรับปรุงทัศนคติ หรือเปลี่ยนทัศนคติของตนเสียใหม่หลังจากได้รับคำแนะนำ คำบอกเล่าหรือได้รับความรู้เพิ่มพูนขึ้น เช่น เด็กที่กลัวความมืด หากได้รับคำแนะนำหรือคำอธิบายให้ทราบความจริงก็อาจจะเลิกกลัวได้
2. การเปลี่ยนกลุ่ม (Group Change) กลุ่มมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของบุคคลมาก ฉะนั้นหากจะเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลก็ต้องใช้วิธีการเปลี่ยนกลุ่มสมาชิก เช่น เด็กที่ขี้เกียจเรียนหนังสือ เพราะอยู่กับเพื่อนที่ขี้เกียจเรียน ถ้าหากจัดกลุ่มเสียใหม่ให้ย้ายไปอยู่กับกลุ่มที่ขยันเรียน เด็กจะค่อย ๆ เปลี่ยนมาขยันเรียนตามกลุ่มที่ตนอยู่ได้
3. การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) เป็นการชักชวนให้บุคคลหันมาสนใจหรือรับรู้ โดยการสร้างสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เช่น ตั้งชื่อแปลกๆ เพื่อให้คนสนใจ ใช้ภาษาแปลกๆ การแจกฟรีเช่นบริษัทที่ผลิตสินค้าใหม่ๆ ก็มักจะแจกฟรีก่อนแล้วขายภายหลัง หรือหาของแถมเพื่อเป็นการชักชวนให้คนทั่วไปสนใจเหล่านี้เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากประสบการณ์ ที่ได้รับและจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นจะได้ผลมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ (สุชา จันทน์เอม . 2531) ดังนี้ คือ

1. การเลือกรับรู้ (Selective perception) คนเราจะรับรู้ในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม

กับตนเองนั้น หากสิ่งใดไม่เหมาะสมกับตนก็จะตัดออกไปคือไม่รับรู้นั้นเอง และเมื่อรับรู้สิ่งใดมาแล้วก็จะยึดเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของตนและเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. การหลีกเลี่ยง (Avoidance) นั่นคือคนเราจะรับเอาแต่สิ่งที่ให้ความสุขหรือให้ในสิ่งที่ตนต้องการเท่านั้น ส่วนสิ่งที่จะบังเกิดความทุกข์แก่ตนแล้วจะไม่ยอมรับ คนประเภทนี้ก็เปลี่ยนทัศนคติได้ยากเช่นกัน

3. การสนับสนุนของกลุ่ม (Group support) บุคคลที่ประสบความสำเร็จขณะอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งก็จะไม่ยากเปลี่ยนแปลงกลุ่มใหม่ เพราะมีความสุขและประสบความสำเร็จแล้วพวกนี้ก็จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ยากเช่นเดียวกัน

1.5 การวัดทัศนคติ

1. โดยวิธีการสัมภาษณ์หรือซักถามโดยตรง

วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและตรงมากที่สุด ที่ผู้ถามจะได้ทราบถึงความรู้สึก หรือความคิดเห็นของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่มีข้อเสียคือผู้ถามอาจจะไม่ได้คำตอบที่จริงใจจากผู้ตอบ หรือผู้ตอบอาจบิดเบือนคำตอบเพราะอาจเกิดความเกรงกลัวต่อการแสดงความคิดเห็น วิธีแก้ที่ดีที่สุดคือ ต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้ตอบรู้สึกเป็นอิสระและต้องให้ผู้ตอบแน่ใจว่าคำตอบของเขาจะเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของเขา

2. โดยการสังเกตพฤติกรรม

มีผู้เสนอว่าถ้าต้องการทราบความคิดเห็นคือ ความรู้สึกของบุคคลใดก็ตามที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ให้สังเกตพฤติกรรมของเขาต่อสิ่งนั้น แต่วิธีนี้เป็นที่ได้แย่งกันมากกว่าพฤติกรรมของคนไม่อาจแสดงถึงทัศนคติต่อสิ่งใดได้ทั้งนี้เพราะคนเราอาจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา ทั้ง ๆ ที่ภายในใจของเขาอาจไม่ยากทำสิ่งนั้นก็ได้

3. โดยการสร้างข้อความที่เป็นข้อคิดเห็นต่อสิ่งเร้าที่เราต้องการวัดทัศนคติ

วิธีนี้เป็นวิธีกำหนดให้บุคคลแสดงทัศนคติต่อสิ่งใดก็ตาม โดยให้เขาตอบในเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นๆ การวัดทัศนคตินี้จะออกมาในรูปของแบบวัดทัศนคติหรือเครื่องมือวัดทัศนคติ

ในการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคตินั้น ได้มีการสร้างมาตราส่วนประเมินค่าวัดทัศนคติออกเป็นตัวเลขต่างๆ กันหลายแบบ แต่ที่แพร่หลายและนิยมใช้กันมากในปัจจุบันได้แก่ การสร้างมาตราวัดทัศนคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างมาตราวัดทัศนคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert - Type Scale)

เชดคัทส์ โฆวาสินธุ์ (2522 : 15) ได้กล่าวถึงการสร้างมาตราวัดทัศนคติตามวิธีของลิเคิร์ตว่ามีหลักเกณฑ์ในการสร้างพอสรุปได้ดังนี้

1. รวบรวมข้อความที่ต้องการวัดทัศนคติ โดยหลีกเลี่ยงข้อความที่มีความกำกวม หรือมีความหมายเป็นสองนัย

2. ตรวจสอบข้อความที่รวบรวมได้ เพื่อดูความเหมาะสมและรัดกุมของข้อความ

3. นำไปทดลองใช้โดยกำหนดน้ำหนักในการตอบตัวเลือกต่างๆ ของแต่ละข้อความ วิธีที่นิยมมากคือ วิธีที่นำข้อความที่จะใช้วัดทัศนคติไปให้ผู้ตอบลงความเห็นว่ามีความรู้สึกต่อข้อความนั้นอย่างไรบ้าง คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้คะแนน 5 4 3 2 หรือ 1 ตามลำดับในกรณีที่มีทัศนคติทางบวก และให้คะแนน 1 2 3 4 หรือ 5 ตามลำดับในกรณีที่มีทัศนคติทางลบ

4. นำผลที่ได้จากการทดลองให้มาวิเคราะห์ข้อกระทง (Item Analysis) เพื่อหาอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงไว้ใช้เป็นแบบวัดทัศนคติต่อไป

คะแนนทัศนคติของผู้ตอบแต่ละคน คือ ผลรวมของคะแนนทุกข้อ ผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดี ก็ควรจะได้คะแนนต่ำในแต่ละข้อซึ่งทำให้คะแนนรวมต่ำไปด้วย ส่วนผู้ที่มีทัศนคติที่ดีก็ควรจะได้คะแนนสูงในแต่ละข้อ ซึ่งจะทำให้คะแนนรวมสูงไปด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ

2.1 ความหมายของอาชีพอิสระ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ มีผู้ให้ความหมายของคำว่า Self Employment ว่า การประกอบอาชีพอิสระหรือการประกอบอาชีพส่วนตัวไว้ดังต่อไปนี้

สุริพร ศรีทองกิตติกุล ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึงงานอาชีพที่แต่ละบุคคลสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำมาหาเลี้ยงได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องไปรับจ้างผู้อื่นเสมอไป หรือจะไปรับจ้างก็ได้ (สุริย์พร ศรีทองกิตติกุล. 2521 : 5)

สุนทร โคตรบรรเทา ได้ให้ความหมายของอาชีพอิสระว่า "อาชีพอิสระ หมายถึงอาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพสร้างขึ้นเอง ลงทุนดำเนินการเอง ไม่รับคำสั่งและไม่มีการออกคำสั่ง ตัดสินใจด้วยตนเอง ผลิตสินค้าและบริการให้แก่ลูกค้าเอง มีการลงทุนเพื่อหวังกำไรและเสี่ยงต่อการล้มเหลว" (สุนทร โคตรบรรเทา. 2527 : 77)

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ ได้ให้ความหมายว่า ผู้ที่ประกอบธุรกิจตามความพึงพอใจของตนเอง โดยจะทำคนเดียวหรือทำในครอบครัวหรือมีผู้ร่วมงานไม่เกิน 9 คน เช่น ร้านอาหาร ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า ร้านขายสินค้า เป็นต้น (เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. 2527 : 8)

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ ได้ให้ความหมายไว้ว่า อาชีพอิสระหมายถึง อาชีพที่หารายได้เองโดยไม่มีนายจ้าง หรืออยู่ในฐานะลูกจ้าง (อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. 2529 : 5)

ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร ได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระหรือการประกอบอาชีพส่วนตัวว่า หมายถึง การประกอบธุรกิจของบุคคลในครัวเรือนหรือระหว่างหุ้นส่วนด้วยกัน เพื่อมุ่งหวังรายได้และกำไรโดยผู้ประกอบการเป็นผู้ทำงานในกิจการของตนเอง (ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร. 2530 : 1)

มนัส วณิชชานนท์ และคณะได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ ไว้ในวารสารเศรษฐกิจและสังคมว่า “เป็นการจ้างงานตัวเอง หรือเป็นนายจ้างตัวเอง โดยผู้ประกอบอาชีพอิสระเป็นทำงานในกิจการของตนเองเพื่อมุ่งหวังแสวงหารายได้และกำไร” (มนัส วณิชชานนท์ และคนอื่นๆ. 2534 : 35)

สมพงษ์ พรหมบุรณย์ ได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระไว้ในหนังสือ “แนวทางการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียนหูหนวก ในโรงเรียนโสตศึกษา” ว่า “อาชีพอิสระ (Self – Employment) หมายถึง อาชีพใดก็ตามที่ผู้ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการเอง เป็นนายของตนเอง ทั้งนี้กิจการอาจจะใหญ่ หรือเล็ก ขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถและทุนทรัพย์” (สมพงษ์ พรหมบุรณย์. 2535 : 1)

จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจกรรมขนาดเล็กที่ทำด้วยตนเอง ที่อาศัยทักษะและเทคนิคการจัดการให้เกิดรายได้และกำไร ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพหรือทำลายสิ่งใด ๆ รวมทั้งการบริหารและการประกอบกิจการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเจ้าของจะเป็นผู้ดำเนินกิจการ และขั้นตอนต่างๆ เองเป็นส่วนมาก (จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา. 2530 : 48)

วินัย ณรงค์ฤทธิ์ กล่าวไว้ว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่เป็นเจ้าของธุรกิจหรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง คือการประกอบอาชีพที่มีรายได้เป็นของตนเอง โดยไม่มีเจ้านายหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง เช่น ค้าขายส่วนตัว ขายอาหาร เครื่องดื่ม ผลไม้ ทำขนมขาย พับถุงขาย ขายเครื่องอะไหล่รถยนต์ ทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำฟาร์มโคนม เลี้ยงปศุสัตว์ ทำการประมง อาชีพอิสระอื่น ๆ เช่น ทนายความ นักดนตรี ร้านเสริมสวย ทำเฟอร์นิเจอร์ ขั้บรถรับจ้าง (วินัย ณรงค์ฤทธิ์. 2530 : 11)

ทิพวัน ถิ่อคำ ได้ให้ความหมายคำว่าอาชีพอิสระคือ การประกอบอาชีพซึ่งผู้ประกอบการเป็นเจ้าของกิจการเองโดยยึดว่าเป็นอาชีพอิสระ เพราะผู้ประกอบอาชีพไม่ได้เป็นลูกจ้าง ในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน (ทิพวัน ถิ่อคำ. 2533 : 43)

กรมสามัญศึกษา ได้ให้ความหมายการประกอบอาชีพอิสระไว้ว่า คือ การรวมกลุ่มของนักเรียน เพื่อหารายได้ระหว่างเรียนโดยมีการวางแผน การจัดการ และดำเนินการด้วยกลุ่มตนเองตามสภาพ เวลา กำลัง ความสามารถ จนก่อให้เกิดคุณธรรม และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

จากที่มีผู้ให้ความหมายของคำว่าอาชีพอิสระดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า อาชีพอิสระหมายถึง การที่บุคคลเป็นผู้ประกอบการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนเอง จัดการเอง รับผิดชอบต่อการเสี่ยงทางธุรกิจด้วยตนเอง โดยไม่มีนายจ้างและไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง

2.2 ความหมายของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ประเสริฐ พรหมสร (2531 : 8) ได้ให้ความหมายของทัศนคติต่ออาชีพไว้ว่าทัศนคติต่ออาชีพ คือ ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นและแนวโน้มที่จะปฏิบัติของบุคคลที่มีต่ออาชีพ และกล่าวว่างค์ประกอบของเจตคติต่ออาชีพมี 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านการรู้จักตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ กระทำ และเข้าใจตนเอง ในเรื่องของความถนัด ความสนใจ ความสามารถ สภาพทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของตนเอง

2. องค์ประกอบด้านบทบาท ลักษณะและเหตุการณ์ต่างๆ ของชีวิต หมายถึงการที่บุคคลรับรู้ กระทำ และเข้าใจเรื่องข้อสนเทศทางอาชีพเกี่ยวกับสภาพการทำงาน รายได้ความมั่นคงทางอาชีพ การเตรียมตัวประกอบอาชีพ คุณสมบัติในการประกอบอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานและการเตรียมตัวสมัครงาน

3. องค์ประกอบด้านการรู้จักวางแผนชีวิต หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ กระทำ และจัดเตรียมตัวเองในด้านการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความสามารถ สภาพทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ความคิด ท่าที ความรู้สึกของบุคคลต่อการประกอบอาชีพอิสระที่เกิดจาก ประสบการณ์ การเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมในอดีตที่จะกระตุ้นให้มีแนวโน้มแสดงพฤติกรรม เพื่อตอบสนองต่อการประกอบอาชีพอิสระ ที่สามารถหารายได้ด้วยตนเองโดยไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง ซึ่งการตอบสนองอาจเป็นไปในเชิงบวก หรือเชิงลบ

2.3 ประเภทของอาชีพอิสระ

ทบวงมหาวิทยาลัย (2526 : 23) ได้จัดหมวดหมู่ของเยาวชนผู้ประกอบอาชีพอิสระได้ 3 ประเภท คือ

1. ประเภทค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายข้าวแกง ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของเล่นสำหรับเด็ก ขายเครื่องเขียนแบบเรียน ขายผักผลไม้ ขายอุปกรณ์การเกษตร และขายเครื่องสำอาง

2. ประเภทบริการ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้างทั่วไป เสริมสวย รับซ่อมผ้า ขั้บรถส่งผู้โดยสาร

3. ประเภทเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ และกรีดยาง

สัญญา จัดตานนท์ (2527 : 16) อธิบายว่า อาชีพอิสระหรืออาชีพส่วนตัวถ้าจะแบ่งตามระดับความสามารถในการประกอบอาชีพแล้วอาจแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอาชีพที่มีทักษะ หรือความรู้ในระดับสูง เช่น แพทย์ วิศวกร ทนายความ ผู้ตรวจบัญชี ครู – อาจารย์ เป็นต้น

2. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับที่ต่ำกว่าอนุปริญญา คือ ช่างต่าง ๆ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ เขียนแบบ ตัดเสื้อ เสริมสวย เย็บหนัง เป็นต้น

3. กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือวิชาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ เช่น ผู้ประกอบอาชีพขายเครื่องสำอางค์ ช่างแกะสลัก หัตถกรรม ทำฟาร์ม เลี้ยงสัตว์ หาบแร่ แผลงลอย ขั้วรถแท็กซี่ ตลอดจนรับสินค้ามาขายเอง เป็นต้น และมีกำไร ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการผลิต ประกอบ ซ่อม รวมทั้งการบริการและประกอบกิจการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งเหล่านี้ ส่วนใหญ่แล้วเจ้าของจะเป็นผู้ดำเนินการขั้นตอนต่างๆ เองเป็นส่วนใหญ่

กรมวิชาการ (2530 : 4) ได้จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพอิสระได้ดังนี้ คือ อาชีพด้านงานอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านคหกรรม ด้านพาณิชย์กรรม และด้าน ศิลปะหัตถกรรม

กรมสามัญศึกษา (2535 ค : 15) ได้แบ่งประเภทการประกอบอาชีพเป็น 2 ประเภท คือ

1. อาชีพอิสระ โดยแบ่งเป็น

1.1 อาชีพผู้ผลิต ได้แก่ อาชีพที่ผู้ดำเนินการผลิตชิ้นงานเพื่อจำหน่าย เช่น งานประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ เครื่องปั้นดินเผา ผลิตผลทางการเกษตร เป็นต้น

1.2 อาชีพบริการ ได้แก่ อาชีพที่ผู้ดำเนินการได้เอื้ออำนวยความสะดวก หรือได้ บริการแก่ผู้บริโภค เช่น ช่างซ่อมวิทยุโทรทัศน์ แม่ค้า ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย เป็นต้น

2. อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพใดก็ตามที่ผู้ประกอบอาชีพ ไม่ได้เป็นเจ้าของ กิจการเอง แต่ทำงานภายใต้ระบบหรือข้อกำหนดของหน่วยงานหรือนายจ้างที่ตนสังกัดอยู่ เช่น ข้าราชการ ลูกจ้าง รัฐวิสาหกิจ พนักงานห้างร้าน บริษัท เป็นต้น

2.4 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

สัญญา จิตตานนท์ (2527 : 12 – 13) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ว่า องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้กำหนดคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบการอย่างน้อยที่สุด

4 ประการ สามารถนำมาเทียบเคียงกับผู้ประกอบอาชีพอิสระโดยทั่วไป คือ

- 1) ความมานะพยายามและแรงจูงใจ
- 2) ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย
- 3) ความกล้าเสี่ยงหรือกล้าลงทุน
- 4) ความรักในอิสระภาพ

คุณสมบัติทั้ง 4 ข้อ ดังกล่าวมานี้ เป็นคุณสมบัติอย่างน้อยที่สุด ซึ่งควรจะต้องมี คุณสมบัติที่สำคัญอื่นๆ อีก เช่น ความมีระเบียบวินัย ความหนักเบาเอาสุ และความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบในการแก้ปัญหา เป็นต้น

เจลิยว สุวรรณกิตติ (2530 : 7 – 16) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
อิสระมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความอดทนในการทำงานหนักได้
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ในการประกอบกิจการใดๆ มักจะตั้งเป้าหมายสูงและสามารถปฏิบัติได้
4. เป็นผู้มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
5. ไม่เปื่อง่าย ไม่ชอบทิ้งอะไรกลางคันเมื่อพบอุปสรรค
6. มีหลักในการแก้ปัญหาอย่างไม่เสื่อมคลาย
7. รู้จักใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นให้เป็นประโยชน์
8. รู้จักใช้ความคิดแต่หนหลังเป็นบทเรียน
9. มีความคิดริเริ่มและกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่างๆ
10. เห็นคุณค่าของเงิน

दन्य तेयनपुम्पि (เรื่องเดิม : 28 – 29) กล่าวว่า ผู้ที่จะประกอบอาชีพอิสระควรมี
ลักษณะเด่นอยู่หลายประการ เช่น มีความซื่อสัตย์ในการประกอบการ ความขยัน ประหยัด มี
ความคิดริเริ่มตลอดจนมีการโน้มน้าวจิตใจของคนอื่นให้ยอมรับความคิดและสิ่งต่างๆ ได้

दन्य तेयनपुम्पि (เรื่องเดิม : 28 – 29) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของการประกอบอาชีพ
อิสระหรือการเป็นเจ้าของกิจการ จะต้องมียุคสมบัติ 9 ข้อดังนี้

เกิดขึ้นได้นอกเหนือจากการควบคุมของตนเอง

1. มีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จในการทำงาน
2. ต้องเป็นคนมีเชาวน์ที่ใช้ในการทำธุรกิจ
3. ต้องมีความมานะสูง มีพลังในการฝ่าฟันอุปสรรคไม่ว่าจะต้องใช้เวลานานแค่ไหน
4. กล้าได้ กล้าเสีย พร้อมทั้งจะเสี่ยงกับความล้มเหลว หรือความผิดพลาดซึ่งอาจ

เกิดขึ้นได้นอกเหนือจากการควบคุมของตนเอง

5. มีไหวพริบในการใช้คนและมีอิทธิพลทางด้านความคิดที่สามารถจูงใจลูกน้องให้
คล้อยตามความคิดของตน

6. มีความสามารถในการโน้มน้าวคนอื่นให้ยอมรับความคิดและสิ่งต่าง ๆ
7. มีอารมณ์ขันแม้จะประสบความผิดหวังหรือผิดพลาด
8. มองเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแง่ดีเป็นส่วนใหญ่ มองเห็นโอกาสที่จะแก้ไขได้เสมอ
9. มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา รู้ถึงปัญหาต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง และมองเห็น
โอกาสที่จะนำมาสร้างสรรค์ได้เสมอ

प्रयूर श्रीप्रसाध्न และศิริพรรณ ชุมชุม (2532 : 647 – 648) กล่าวถึง
คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วย

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และรู้จักการคิดอย่างวิเคราะห์ เพื่อหาเหตุผลและรู้จักแก้ปัญหาได้

2. ความอดทน สู้งาน

3. ความพยายามสูง ขยัน ประหยัด และมีวินัย

4. ความละเอียด รอบคอบ เยือกเย็น ไม่โกรธง่าย

5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

6. ซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ

จรรยา เพิ่มพูน (สมปอง จันทรมานิตย์. 2533 : 11 ; อ้างอิงมาจาก จรรยา เพิ่มพูน. 2536 : 36) กล่าวว่าผู้ประกอบการ หรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ดี และประสบผลสำเร็จนั้นควรเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความอดทน มั่นใจ และกล้าเสี่ยง มีความซื่อสัตย์ ช่างสังเกต และต้องหมั่นศึกษาเรียนรู้ในวิชาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

เดนตัน (Denton. 1986 : 2989 A) ได้ศึกษาวิจัยถึงลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการว่ามีลักษณะดังนี้ มีความพยายาม ขยันและความเพียรสูง มีความตั้งใจ และรู้จักตัดสินใจดี มีทรัพยากรสมบัติ แก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีความรู้สึกทางบวกต่อการท้าทาย ความสามารถในการติดต่อสื่อสารสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ และมีความมั่นคงทางอารมณ์

ฟริตแมน (Friedman. 1984 : 156) ได้ศึกษาและสร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพด้านธุรกิจ พบว่า ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบการควรมีลักษณะดังนี้ คือ มีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่ชัดเจน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร อดทนต่อความล้มเหลว มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าเสี่ยง ภูมิหลังด้านครอบครัวดี มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ

สรุปได้ว่าคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระที่สำคัญ ได้แก่ ความขยัน ความอดทน กล้าเสี่ยง กล้าลงทุน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์และความมีมนุษยสัมพันธ์

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพและการเลือกอาชีพ

3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ

ซูเปอร์ (สำเนา ขจรศิลป์. 2529 : 35 – 36 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1972 : unpagged) ได้เสนอขั้นตอนของพัฒนาการด้านอาชีพ (Vocational Development Stages) ไว้ดังนี้

3.1.1 ระยะการเจริญเติบโต (Growth Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงตั้งแต่เกิดจนถึง 14 ปี การพัฒนาการโดยทั่วไปเป็นการพัฒนาการทางด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง แบ่งออกเป็น 4 ระยะ

ระยะแรก ระยะที่เด็กยังไม่สนใจอาชีพ (Prevocational Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงเกิดถึง 3 ปี เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย

ระยะแรก ระยะที่เด็กยังไม่สนใจอาชีพ (Prevocational Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงเกิดถึง 3 ปี เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย

ระยะจินตนาการด้านอาชีพ (Fantasy Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 4 ถึง 10 ปี เด็กจะมีจินตนาการด้านอาชีพตามความเพ้อฝันของตนเอง

ระยะสนใจอาชีพ (Interest Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 11 ถึง 12 ปี เด็กจะมีความสนใจในอาชีพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอยู่บนรากฐานของความชอบและไม่ชอบ

ระยะพิจารณาความสามารถ (Capacity Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 13 ถึง 14 ปี เด็กจะให้ความสำคัญต่อความสามารถของตนเองเป็นพื้นฐานในการพิจารณาเกี่ยวกับอาชีพ

3.1.2 ระยะสำรวจ (Exploration Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 ถึง 24 ปี ในระยะนี้บุคคลจะสำรวจตนเอง และสำรวจอาชีพเพื่อแสวงหาข้อมูลและประสบการณ์แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 ถึง 17 ปี บุคคลพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพโดยเหตุผลหลายประการ แต่ยังไม่ได้ตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอน

ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ (Transition Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 18 ถึง 21 ปี เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากปัจจัยต่างๆที่มีสภาพความเป็นจริง

ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Uncommitted Trial Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 22 ถึง 24 ปี เป็นระยะที่บุคคลตัดสินใจทดลองปฏิบัติงาน

3.1.3 ระยะเริ่มต้นประกอบอาชีพ (Establishment Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 25 ถึง 40 ปี บุคคลเริ่มทำงานที่ถาวรเมื่อได้พบงานที่เหมาะสม แต่ถ้ายังไม่พบงานที่เหมาะสมอาจมีการเปลี่ยนแปลงงานได้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Committed Trial Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 25 ถึง 40 ปี บุคคลเริ่มทำงานที่ถาวรเมื่อได้พบงานที่เหมาะสม แต่ถ้ายังไม่พบงานที่เหมาะสมอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะอาชีพถาวร (Stabilization Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 31 ถึง 44 ปี บุคคลได้พบอาชีพที่เหมาะสมและเริ่มปักหลักทำงานเพื่อความมั่นคงในหน้าที่

2. ระยะรักษาความมั่นคงในอาชีพ (Maintenance Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 45 ถึง 65 ปี บุคคลจะประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและหาความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

3. ระยะเสื่อมถอย (Decline Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปี ขึ้นไป ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลจะลดลงและจะเลิกการประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิงในที่สุด

กินชเบิร์ก (Ginzberg. 1974 : 37-40) ได้ศึกษาถึงขบวนการพัฒนาการทางอาชีพของเด็กตั้งแต่อายุ 12 ปี ถึง 21 ปี ได้รวบรวมพัฒนาการไว้เป็น 3 ระยะด้วยกัน คือ

1. ระยะความคิดฝัน (Fantasy Period) เป็นระยะเด็กตอนต้นที่บุคคลมีอายุ 10 - 12 ปี เมื่อเด็กคิดฝันถึงอาชีพที่เขาอยากเป็น เด็กจะแสดงออกโดยการเล่นเกมต่าง ๆ เช่น ตำรวจจับผู้ร้าย หมอบกับคนไข้ การสวมบทบาทนี้เป็นการเลียนแบบพ่อแม่ เพื่อนฝูง และบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดที่เด็กสังเกตเห็นและจดจำมา ดังนั้น การเลือกอาชีพของเด็กในระยะนี้จะไปตามอำเภอใจและไม่มีกฎเกณฑ์

2. ระยะการทดลองงาน (Tentative Period) ระยะนี้ เป็นระยะที่บุคคลมีอายุระหว่าง 13 - 18 ปี แบ่งเป็น 4 ขั้น คือ

2.1 ขั้นแห่งความสนใจ (Interest Stage) เด็กเริ่มเกิดความสนใจในบางสิ่งบางอย่างขึ้นแล้ว

2.2 ขั้นของความสามารถ (Capacity Stage) ขั้นนี้เด็กจะเริ่มมองเห็นความสำคัญในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง

2.3 ขั้นค่านิยม (Values Stage) เป็นช่วงที่เด็กรู้จักค่านิยมของสิ่งต่าง ๆ ทั้งเงินเดือน รายได้ หรือชื่อเสียงเกียรติภูมิ

2.4 ขั้นของการเปลี่ยนแปลง (Stage of Transition) เป็นขั้นของการรวบรวมข้อมูลในการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นผลมาจากขั้นก่อนๆ เด็กพร้อมที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไปเพราะเขารู้ว่าเขาต้องการจะทำอะไรและทำอย่างไร

3. ระยะการเลือกที่สมจริง (Realistic Choice Stage) เป็นระยะที่บุคคลมีอายุระหว่าง 19-21 ปี ซึ่งเป็นระยะสุดท้าย มีทั้งการสำรวจและการแสวงหาข้อมูล เด็กจะปฏิบัติตามวิธีการหาข้อมูลที่เป็นจริงโดยพยายามศึกษาหาความรู้เข้าสู่รงงานอาชีพ และหาประสบการณ์จากการทำงาน เพื่อจะดูว่าเขาเหมาะสมกับอาชีพนี้หรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่เหมาะสมเขาจะเลือกอาชีพใหม่ อย่างไรก็ตาม อายุเป็นเพียงการประมาณ ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงได้แล้วแต่เหตุการณ์และบุคคล

ซูเปอร์ (Super. 1957 : 185 - 190) ได้เสนอหลักเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพไว้ดังนี้

1. การพัฒนาทางอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มสนใจเลือกอาชีพไปจนถึงประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงเป็นระยะยาวนาน
2. การพัฒนาทางอาชีพเป็นขั้นตอนและมีระเบียบแบบแผน
3. บุคคลจะมองเห็นความจริงเกี่ยวกับการเลือกอาชีพมากขึ้น เมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น นับตั้งแต่วันรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่

4. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เริ่มตั้งแต่ก่อนวัยรุ่นและเข้าใจชัดเจนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น
5. วิถีและอัตราการเคลื่อนไหวของแต่ละบุคคลจากระดับหนึ่งไปยังอีกระดับหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของบิดามารดา ความต้องการ ค่านิยม ความสนใจทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
6. แขนงอาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยมและความต้องการเลียนแบบบิดามารดา หรือสังคมที่อาศัยอยู่ ระดับคุณภาพของการศึกษา
7. ความพอใจในงานและชีวิตขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพในงานอาชีพ
8. บุคคลจะเลียนแบบบิดามารดาโดยทางอ้อม ซึ่งมีบทบาทต่อการเลือกอาชีพ
9. การพัฒนาทางอาชีพดำเนินไปตลอดเวลา
10. คุณสมบัติของบุคคลหนึ่งอาจเหมาะสมกับอาชีพหนึ่ง

สำเนา ขจรศิลป์ (2529 : 35) ได้สรุปผลการวิจัยของนอเรลและเกรเตอร์ อิงแลนด์ แอนเดอร์สัน และโอลเซล ไว้ว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางด้านอาชีพของบุคคล ได้พัฒนาจากความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและจิตใจ การสังเกตลักษณะของงานต่าง ๆ มากขึ้น บุคคล จะมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางด้านอาชีพที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นแรง ผลักดันให้บุคคลมีการพัฒนาการทางด้านอาชีพ การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถและความคิด จะทำให้บุคคลเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของตนเอง นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก บุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดต่อตัวเองที่ตรงกับความเป็นจริง ย่อมจะทำให้เข้าใจถึงค่านิยม และความต้องการในด้านต่าง ๆ ของตนเองได้ดี ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเลือกอาชีพที่เหมาะสม หรือเป็นอาชีพที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ

จากทฤษฎีพัฒนาการทางด้านอาชีพที่กล่าวมา สรุปได้ว่าบุคคลจะมีพัฒนาการทางด้านอาชีพเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับช่วงอายุ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางอาชีพตลอดเวลา จะช่วยทำให้บุคคลมีโอกาสนในการเลือกอาชีพได้ตามความรู้สึกนึกคิดทางอาชีพ ประสบการณ์ ความถนัดและความสามารถของตนเองในการพัฒนาเรื่องอาชีพต้องพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ สังคมและเศรษฐกิจตั้งแต่เล็กจนโต

3.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

กินซ์เบิร์ก (Ginzberg. 1966 : 47 – 57) กล่าวถึงการเลือกอาชีพว่าเป็นกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจที่เป็นสิ่งสำคัญติดต่อกันไปแต่ละขั้นของกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการของแต่ละบุคคลซึ่งเวลาเหล่านี้จะไม่หวนย้อนกลับหลังไปอีก ดังนั้น เมื่อตัดสินใจแล้วจะกลับหลังไม่ได้ การเลือกจึงเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่เวลาข้างหน้า และจะจบด้วยการประนีประนอมระหว่างความสนใจความ

ต้องการของตนเองกับความเป็นจริงในโลก ดังนั้น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกอาชีพตามทฤษฎีนี้จึงมี 3 ประการ คือ

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ (Process)
2. กระบวนการเลือกอาชีพจะย้อนกลับหลังไม่ได้ (Irreversible)
3. การเลือกอาชีพจะมีการประนีประนอม (Compromise) ขั้นสุดท้าย ระหว่างความสามารถ ความสนใจ และความเป็นจริงของสภาพแวดล้อม

ฮอลแลนด์ (Holland. 1966 : 132) มีความเชื่อว่าความสนใจในอาชีพและความพอใจในอาชีพของบุคคลมีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคล ดังนั้นถ้าบุคคลใดต้องการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง การสำรวจความสนใจในอาชีพเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบถึงบุคลิกภาพของบุคคลนั่นเอง

สมมุติฐานเกี่ยวกับการเลือกอาชีพมีดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพของบุคคล ความสนใจในอาชีพแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพในการทำงาน การใช้เวลาว่าง และงานอดิเรกของบุคคล
2. การสำรวจความสนใจในอาชีพเป็นการวัดบุคลิกภาพของบุคคล
3. ถ้าบุคคลเลือกประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอันเนื่องมาจาก ประวัติและบุคลิกภาพของเขา อาชีพอย่างเดียวกันนั้นก็จะต้องดึงดูดความสนใจทางบุคคลที่มีบุคลิกภาพ หรือลักษณะที่ตรงหรือคล้ายคลึงกัน

ฮอพพอค (Hoppock. 1967 : 111 – 112) ได้นำเอาแนวความคิดของทฤษฎีต่างๆ มาประกอบกันและสรุปหลักการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล
2. การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพได้นั้น เป็นเพราะเชื่อว่าอาชีพนั้นสามารถตอบสนองความต้องการเขาได้ดีที่สุด
3. ความต้องการจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. การพัฒนาอาชีพเริ่มเมื่อเขาทราบว่าอาชีพนั้นๆ สามารถช่วยให้เขามุ่งไปสู่ความต้องการของเขาได้
5. ความก้าวหน้าในการพัฒนาอาชีพและการปรับปรุงเลือกอาชีพจะดีขึ้น เมื่อเขาสามารถคาดหวังถึงโอกาสที่อาชีพนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้ ซึ่งความสามารถในการคาดหวังของเขาขึ้นอยู่กับความรู้จักตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพและความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล
6. ข้อมูลส่วนบุคคลมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้เขาเข้าใจว่าเขาต้องการอะไร และจะต้องปรับปรุงอะไรบ้าง
7. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้เขาค้นพบงานอาชีพที่ตรงกับความต้องการ

8. ระดับความพอใจในงานขึ้นอยู่กับอัตราส่วนระหว่างสิ่งที่ได้รับจากการทำงานนั้นให้แกเขาและความต้องการของเขา

9. ความพึงพอใจในงานขึ้นอยู่กับ การที่งานสามารถสนองความต้องการของเขาในปัจจุบันได้หรือ ความคาดหวังว่างานนั้นจะทำให้เขาไปถึงความต้องการได้ในอนาคต

10. การเลือกอาชีพสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอเมื่อเขาเชื่อว่างานที่เปลี่ยนแปลงใหม่นั้นจะสนองความต้องการได้ดีกว่างานเดิม

โร (Roe, 1966 : 31) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ไว้ในบทความเรื่อง "A Personality Theory of Career Choice" ว่าหลักการที่สำคัญในการเลือกอาชีพประกอบด้วยหลัก 2 ประการคือ ประการแรก บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพและสนองความต้องการของตนเอง และอีกประการหนึ่งคือ การอบรมเลี้ยงดู ตลอดทั้งสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและเด็กในระยะแรกของชีวิต หรือประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่ได้จากการอบรมเลี้ยงดู มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล

สิ่งมีผลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล ได้แก่

1. พันธุกรรมซึ่งเป็นตัวกำหนด และจำกัดการพัฒนาทางคุณลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์
2. วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ประกอบกับ ประสบการณ์เฉพาะของแต่ละบุคคลจะเป็นสิ่งที่กำหนด ทิศทางพัฒนาการของคุณลักษณะต่าง ๆ ทางพันธุกรรม
3. ประสบการณ์ของความพึงพอใจ หรือความคับข้องใจ จะเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางความสนใจของบุคคล
4. แบบแผนความสนใจที่เด่นชัดจะถูกกำหนดโดยทางพลังทางจิต
5. แรงจูงใจที่จะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลนั้นขึ้นอยู่กับระดับความต้องการและความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการนั้น

จากแนวคิดในการเลือกอาชีพที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการเลือกอาชีพของบุคคลเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ความต้องการของบุคคล การที่บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองทั้งทางด้านสภาพความเป็นจริง ระดับการศึกษาและค่านิยมได้ เมื่อบุคคลมีความเข้าใจในตนเองทุกด้านและมีการพัฒนาการทางด้านอาชีพที่เหมาะสม รวมถึงสามารถวิเคราะห์ลักษณะของตนเองและลักษณะอาชีพ มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพได้อย่างถูกต้อง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สัญญา จัตตานนท์ (2521 : 87 - 91) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระโดยใช้กลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 345 คน และกลุ่มผู้ว่างงานจำนวน 170 คน ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้ ภูมิหลังของผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่อยู่ในวัย 36 - 45 ปี ส่วนผู้ว่างงานอยู่ในวัย 15 - 21 ปี ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่มีครอบครัวและ

เกิดในเขตเทศบาล ส่วนผู้ว่างงานมีสถานภาพโสดและเกิดนอกเขตเทศบาล บิดา-มารดา ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพค้าขาย แต่บิดา - มารดาของผู้ว่างงานส่วนใหญ่ ทำนา ทำสวน และเมื่อมองในด้านการศึกษาและประสบการณ์ พบว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระมีการศึกษาในระดับต่ำ คือระดับประถมศึกษา ในขณะที่ผู้ว่างงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ 10 ไม่ได้เข้าโรงเรียน แต่ในกลุ่มผู้ว่างงานไม่มี ดังนั้นจะเห็นว่าผู้ว่างงานได้รับการศึกษานอกระบบ โดยอาศัยการฝึกฝนตนเองจากครอบครัว เพื่อนฝูงและที่อื่น ๆ ในด้านเจตคติต่ออาชีพนั้น ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีเจตคติต่ออาชีพโดยทั่วไปดีกว่าผู้ว่างงานและไม่ชอบรับราชการ ทำงานบริษัท หรืองานประเภทรับจ้างทั่ว ๆ ไป เป็นสัดส่วนเปรียบเทียบกับผู้ว่างงานถึง 5 : 1 และชอบความมั่งคั่งมากกว่าเกียรติยศ ชื่อเสียง โดยสรุปแล้วเจตคติต่ออาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีแนวโน้มไปในทางเกื้อกูลการประกอบอาชีพอิสระมากกว่าผู้ว่างงาน

เจลิยว บุรีภักดี (2529 : 23 - 25) ทำการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศเรื่องแนวโน้มการเข้าทำงานของเยาวชนไทย พ.ศ. 2526 พบว่าเหตุผลที่เลือกอาชีพอิสระเพราะมีความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมจากภายในครอบครัวเอื้ออำนวยผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้ สรุปได้ว่าส่วนใหญ่มีความพอใจด้วยเหตุผลที่งานที่มีอิสระการเดินทางไปทำงานสะดวกเพราะใกล้บ้าน กำไรดี ได้อยู่กับพ่อแม่ ทำให้สบายใจ ได้ใช้ความคิดและความสามารถของตนเอง และสนุกเพลิดเพลิน เพราะได้พบคนมาก ในด้านความช่วยเหลือที่ต้องการปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระต้องการความช่วยเหลือหลายด้าน เช่น เงินกู้ยืมเพื่อลงทุน การหาตลาดขายส่ง การฝึกอบรมด้านต่าง ๆ การประกันราคาผลผลิต ตลอดจนอยากได้รับความรู้และบริการเกี่ยวกับสุขภาพ และ ยารักษาโรค อันเกิดจากการประกอบอาชีพของตน ในด้านลู่ทางการก้าวหน้าในงานอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระเล็งเห็นว่าการประกอบอาชีพของตนแจ่มใส มีจำนวนหนึ่งที่คิดว่าไม่แจ่มใสแต่ก็ยินดีทำไปเรื่อย ๆ ผู้ที่เห็นลู่ทางแจ่มใสได้ให้คำอธิบายว่าเพราะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นทุกปี มีทุนขยายกิจการและมีความรู้ในอาชีพนี้ทำไปได้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ข้อมูลจากการวิจัยและจากแหล่งอื่นเชื่อว่าคุณสมบัติสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระประสบผลสำเร็จในการทำงานมีหลายประการ เช่น การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การรู้จักใช้เงินในการลงทุน ความตั้งใจในการทำงาน หมั่นแสวงหาความรู้และประสบการณ์อยู่เสมอ มีนิสัยร่าเริงแจ่มใส เป็นต้น คุณลักษณะเหล่านี้ เป็นเรื่องที่ปลูกฝังได้ทั้งในครอบครัว และในระบบโรงเรียน จึงควรส่งเสริมอาชีพอิสระทั้งในด้านทักษะการประกอบอาชีพ ทัศนคติ ความเชื่อ และนิสัยการทำงาน รวมทั้งความช่วยเหลือด้านเงินทุนและการตลาด

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ (2529:42) ได้ทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพอิสระโดยจัดกิจกรรมตามโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่าหลังการทดลองแล้วนักเรียนที่ได้รับข้อมูลด้านอาชีพอิสระมีเจตคติทางอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลอง

วินัย ณรงค์ฤทธิ์ (2530:63) ได้ศึกษาเจตคติตามเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ออาชีพต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับก่อนเกณฑ์และระดับตามเกณฑ์มีเจตคติเชิงบวกต่ออาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างและอาชีพอิสระ ส่วนนักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมระดับเหนือเกณฑ์มีเจตคติเชิงบวกมากต่ออาชีพรับราชการ

เกษณีย์ สีมหาศาล (2531:85-90) ได้ศึกษาถึงเจตคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพแล้วมีเจตคติในการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติและเป็นผลให้

ยุพิน ประจวบเหมาะ (2531 : ข - ค) ได้ศึกษาการหางานทำและการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิตผู้จบจากคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อนำผลการศึกษาไปพิจารณาลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตลง โดยการแนะนำและส่งเสริมทักษะให้บัณฑิตสร้างงานเอง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ยังมีปัญหาการว่างงานในระดับสูงถึงร้อยละ 43.6 งานส่วนใหญ่ที่บัณฑิตเศรษฐศาสตร์ทำ คืองานพนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง เอกชนและรัฐ มีถึงร้อยละ 63.8 และทำงานโดยเป็นเจ้าของกิจการ มีเป็นส่วนน้อยเพียงร้อยละ 22.6 โดยที่บัณฑิตเศรษฐศาสตร์มีความประสงค์จะไปประกอบอาชีพอิสระมีมากถึงร้อยละ 83.4 แต่พบว่ายังขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ ผลการศึกษาด้านทัศนคติของผู้เคยและไม่เคยประกอบอาชีพอิสระจะมีความเห็นไม่แตกต่าง และเห็นว่าการประกอบอาชีพอิสระให้ประสบ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายในคือตัว ผู้ประกอบการ เพราะยังขาดความสามารถเฉพาะตัว และขาดประสบการณ์

วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ (2532 : 162 - 170) ได้ศึกษาเรื่องตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม เมื่อพิจารณาเฉพาะบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระในธุรกิจประเภท ต่าง ๆ จำนวน 272 คน เป็นชายร้อยละ 62.1 และหญิงร้อยละ 37.9 พบว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาบัณฑิตมุ่งดูสู่ทางการประกอบอาชีพอิสระที่ตนเองสนใจมากกว่าการติดตามข่าวสารเรื่องตลาดแรงงาน ภาครัฐหรือเอกชน ก่อนการประกอบอาชีพอิสระบัณฑิตร้อยละ 53.3 เคยทำงานอื่น ๆ มาแล้วโดยแยกเป็นทำงานในภาคเอกชนร้อยละ 76 ประกอบอาชีพอิสระอื่น ๆ ร้อยละ 14 และร้อยละ 10 ทำงานในภาครัฐ สาเหตุที่เปลี่ยนงานคือ งานเดิมรายได้ไม่ดี ไม่ก้าวหน้า และไม่ชอบงานที่ทำอยู่ เหตุผลที่เปลี่ยนมาประกอบอาชีพอิสระเพราะเป็นอาชีพที่มีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง ได้ใช้ความสามารถและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ และในบางลักษณะอาชีพก็ให้ รายได้ค่อนข้างสูง บัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระซึ่งได้ทำงาน ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษามา ส่วนใหญ่ได้อาศัยการเรียนรู้และการฝึกทักษะจากการปฏิบัติงานในกิจการของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง หรือคนรู้จัก ส่วนบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระที่ตรงกันกับวิชาที่เรียนมาสามารถอาศัยความรู้ที่เรียนมาในการทำงานได้ และเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัว เพื่อนฝูง หรือบุคคลอื่น

ยุพิน อองคานนท์ (2533 : 82) ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ผลการศึกษาทัศนคติด้านความรู้สึกของนิสิตที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย เพศชายและเพศหญิง พบว่านิสิตทุกกลุ่มมีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และผลการวิเคราะห์หาองค์ประกอบคุณลักษณะในการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ควรมีคุณลักษณะสำคัญสองประการคือ คุณลักษณะที่หนึ่ง เป็นคุณลักษณะทางจิตหรือจิตลักษณะ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่สำคัญคือ 1) ความรักความก้าวหน้าในอาชีพ 2) รักความสำเร็จในการประกอบอาชีพ 3) ความมั่นใจในการประกอบอาชีพ 4) การรักความมั่นคงในการประกอบอาชีพ 5) ความคล่องตัวในการประกอบอาชีพ คุณลักษณะที่สอง เป็นคุณลักษณะด้านพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ ประกอบด้วยความรู้ด้านการตลาด การเลือกทำเลที่เหมาะสม การจัดสถานที่ดี เงินทุนเพียงพอ ความรู้เรื่องการลงทุน เพียงพอ ความรู้เรื่องการลงทุนและประสบการณ์

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

อเล็กซานเดอร์ (ประเสริฐ พรหมศร. 2531:38-39 ; อ้างอิงมาจาก Alexander. 1980 : 4554-A) ได้ศึกษาถึงการใช้หลักสูตรอาชีพศึกษาต่อเจตคติทางอาชีพของนักเรียนระดับ 8 ในเซนต์หลุยส์ตะวันออก รัฐอิลลินอยส์ พบว่า หลักสูตรอาชีพศึกษาสามารถพัฒนาเจตคติทางอาชีพของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มากิล (Magill. 1980:4559-A) เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมการศึกษาเรื่องอาชีพต่ออุมิภาวะด้านเจตคติทางอาชีพของนักเรียนระดับ 7 และ 8 พบว่า นักเรียนมีเจตคติทางอาชีพสูงขึ้น เช่นเดียวกับผลการศึกษาของสมิท (Smith. 1980:4561-A) ซึ่งได้ประเมินความรู้ทางอาชีพของนักเรียนระดับ 12 บนเกาะเวอร์จิน (The Virgin Island) ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนตามโปรแกรมอาชีพศึกษา มีความรู้ทางด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่เรียนโปรแกรมทั่วไป

จาคอบโบวิทซ์ และ วิดเลอร์ (Jacobowitz and Vidler. 1982 : 252 - 257) ได้ศึกษาโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจากผู้ประกอบการ จำนวน 430 ราย ที่ประกอบธุรกิจขนาดเล็ก และธุรกิจการผลิตที่มีคนงานกว่า 500 คนขึ้นไป ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73 เป็นชาย ร้อยละ 11 เป็นหญิง ที่เหลือเป็นสามีและภรรยาที่เป็นหุ้นส่วนกัน ผู้ประกอบการเกือบร้อยละ 75 มาจากครอบครัว ที่บิดามารดาหรือญาติใกล้ชิด ประกอบธุรกิจขนาดเล็กหรืออาชีพอิสระ ผู้ประกอบการมักมีลักษณะก้าวร้าว ขยันหมั่นเพียรชอบการแข่งขัน และจะวางแผนเป้าหมายในลักษณะท้าทายแต่สามารถทำได้จริง มีความรับผิดชอบกระตือรือร้น รักความเป็นอิสระและการพึ่งตนเอง ผู้ประกอบการประมาณร้อยละ 30 ออกจากโรงเรียนเมื่ออยู่ในระดับมัธยมปลาย

ฮิสริช (Hisrich 1984 : 3 - 8) ได้สำรวจผู้ประกอบการสตรีชาวอเมริกัน 468 คน อายุระหว่าง 20 - 70 ปี และผู้ประกอบการสตรีชาวเปโอโตริกัน 30 คน อายุระหว่าง 23 - 64 ปี โดยตั้งคำถามเกี่ยวกับภูมิหลัง ลักษณะนิสัยส่วนตัว และเจตคติ พบว่าส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลาง

สมรสแล้ว และมีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ประกอบการสตรีชาวอเมริกันมาประกอบธุรกิจ ก็คือเป็นงานที่มีอิสระความสำเร็จ และมีความพึงพอใจในอาชีพ สำหรับแรงจูงใจของผู้ประกอบการสตรีชาวเปอโตริกัน คือ ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นว่าตนมีลักษณะชอบการแข่งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และวิตกกังวล นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีความสามารถหลาย ๆ อย่าง มิได้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง เป็นคนที่เอาจริงเอาจังและกลับตัวตามสถานการณ์ได้อย่างดี

คีฟเฟอร์ (Keefer. 1984:149) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความนิยมในตนเองกับทัศนคติทางอาชีพของนักเรียนที่ยากจน พบว่า เมื่ออายุมากขึ้นบุคคลจะมีเจตคติทางอาชีพเพิ่มมากขึ้นด้วย

วิบเบนท์ (Wibben.1988 : 1440 - A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้ประกอบการสตรีในเรื่องประสิทธิภาพในการเป็นผู้ประกอบการ โดยศึกษาจากผู้ประกอบการสตรี จำนวน 151 คน ในเซาท์อีสเทอร์น โอคลาโฮมา ในช่วงปี ค.ศ. 1986 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการค้า และมีรายได้มากกว่า 50,000 เหรียญสหรัฐ กว่าร้อยละ 90 มีการศึกษาระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า เหตุผลประกอบสำคัญที่สุดที่ทำให้มาประกอบธุรกิจ คือ รายได้ ถึงแม้ผู้ประกอบการสตรีส่วนมากได้ได้รับการฝึกฝนทางด้านธุรกิจอย่างเป็นทางการ แต่ก็เห็นว่าการจัดการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพอิสระเป็นสิ่งสำคัญ ประสิทธิภาพในการเป็นผู้ประกอบการที่สำคัญ ได้แก่ 1) ความเข้าใจในพื้นฐานของการทำธุรกิจ 2) ความรู้เกี่ยวกับความต้องการของลูกค้า 3) ความเข้าใจในพื้นฐานของการทำธุรกิจ 4) ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเวลา 5) ความสามารถในการประเมินทักษะและความสามารถของบุคคล 6) ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร 7) ความเข้าใจเกี่ยวกับกำไรสุทธิ และกำไรก่อนหักภาษี 8) ความมีมนุษยสัมพันธ์ 9) ความรู้ทางด้านบัญชีรายรับ - รายจ่าย 10) ความสามารถในการเงิน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศจะเห็นว่าทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ เป็นสิ่งที่เราสามารถปลูกฝังหรือช่วยสร้างเสริมให้แก่เยาวชนได้ ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่ออนาคตการทำงาน และการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาเรื่องทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับสาระสำคัญดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 895 คน เป็นนักเรียนชาย 234 คน นักเรียนหญิง 661 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 พิจารณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 – 609) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95 % กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน แล้วนำมาสุ่มตัวอย่างอีกครั้ง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1. แบ่งนักเรียนที่เป็นประชากรตามสาขาวิชาและเพศ

ขั้นที่ 2. นำจำนวนประชากรในขั้นที่ 1 มาสุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชา

ขั้นที่ 3. นำจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชามาสุ่มตัวอย่างตามเพศชายและเพศหญิง ยกเว้นในสาขาวิชาเลขานุการ ไม่ต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 เนื่องจากประชากรในเพศชายมี 3 คน จึงใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและสาขาวิชา

สาขาวิชา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
การบัญชี	85	344	429	26	103	129
การขาย	90	142	232	27	43	70
การเลขานุการ	3	64	67	3	17	20
คอมพิวเตอร์	56	111	167	17	33	50
รวม	234	661	895	73	196	269

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

2. สร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เป็นข้อความเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพอิสระมีทั้งด้านนิมาน และนิเสธ ซึ่งเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert type) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

4. ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามและนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษา (Content Validity) ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพุกษ์, อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ และอาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์

5. ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ข้อความที่ใช้ในข้อคำถามให้สื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียน ดัดข้อ ภูมิสำเนาออก ระดับรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ต่ำกว่า 5,000 บาท ประมาณ 5,001 – 10,000 บาท และสูงกว่า 10,000 บาท แก้ไขเป็น ต่ำกว่า 10,000 บาท ประมาณ 10,000 – 20,000 บาท และสูงกว่า 20,001 บาท ตอนที่ 2 ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม เช่น นักเรียนสนใจที่จะทำงานอะไรก็ได้ แก้ไขเป็น นักเรียนสนใจที่จะทำงานทุกอาชีพ ได้แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวน 40 ข้อ

6. นำไปทดสอบกับใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำผลที่ได้มาตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window Version 10.0

6.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected item total correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 84) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไปมาใช้ ได้ข้อคำถามทั้งหมด 32 ข้อ

6.2 นำคะแนนของข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ดังกล่าวมาตรวจให้คะแนนใหม่แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 131) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8106 ซึ่งมีค่าสูงเพียงพอที่นำไปใช้วิจัยได้

ลักษณะแบบสอบถาม แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของนักเรียน ได้แก่ เพศ สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริง ในช่องว่างที่เว้นไว้ให้จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

แบบสอบถามทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระ เป็นแบบวัดที่มีรูปแบบการวัดของลิเคิร์ท (Likert) คือ แบ่งมาตราส่วนออกเป็น 5 ระดับแล้วให้นักเรียนแสดงทัศนคติว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยมากน้อยเพียงใดกับข้อความแต่ละข้อ ประกอบด้วยข้อความจำนวน 32 ข้อ

รายละเอียดของแบบสอบถาม

ด้านความคิด

ข้อความที่มีลักษณะทางบวก	คือ	ข้อ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11
ข้อความที่มีลักษณะทางลบ	คือ	ข้อ 4, 8, 9, 12

ด้านความรู้สึกรู้สึก

ข้อความที่มีลักษณะทางบวก	คือ	ข้อ 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23
ข้อความที่มีลักษณะทางลบ	คือ	ข้อ 16, 20, 24, 25

ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

ข้อความที่มีลักษณะทางบวก	คือ	ข้อ 27, 28, 30, 31
ข้อความที่มีลักษณะทางลบ	คือ	ข้อ 26, 29, 32

ทัศนคติต่ออาชีพอิสระด้านความคิด

		ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน	5 คะแนน

ทัศนคติต่ออาชีพอิสระด้านความรู้สึกรู้สึก

		ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	ให้	5 คะแนน	1 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน	2 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน	4 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน	5 คะแนน

ทัศนคติต่ออาชีพอิสระด้านแนวโน้มพฤติกรรม

		ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เป็นประจำ	ให้	5 คะแนน	1 คะแนน
บ่อย	ให้	4 คะแนน	2 คะแนน
บางครั้ง	ให้	3 คะแนน	3 คะแนน
นานๆ ครั้ง	ให้	2 คะแนน	4 คะแนน
น้อยครั้งที่สุด	ให้	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลความหมายทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ
 คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง ทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ
 คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ ด้านความคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความที่เห็นว่าตรงกับความคิดของนักเรียนต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด เพียงช่องเดียว ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายความว่า นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อความที่กล่าวมากที่สุด
 เห็นด้วย หมายความว่า นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อความที่กล่าวมาก
 ไม่แน่ใจ หมายความว่า นักเรียนมีความคิดเห็นค่อนข้างตรงกับข้อความที่กล่าวมาบ้าง
 ไม่เห็นด้วย หมายความว่า นักเรียนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความที่กล่าวมามาก
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายความว่า นักเรียนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความที่กล่าวมามากที่สุด

แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ จะเป็นคนขยัน	✓				
00	อาชีพอิสระเป็นอาชีพ ที่ไม่มีนายจ้าง		✓			

จากตัวอย่างในข้อ 0 นักเรียนพิจารณาแล้วเห็นด้วยอย่างยิ่ง ก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับในข้อ 00 นักเรียนพิจารณาแล้วเห็นด้วย ก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเห็นด้วย

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความที่เห็นว่าตรงกับความรู้สึกของนักเรียนต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด เพียงช่องเดียว ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ คือ

- มากที่สุด หมายความว่า นักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อความที่กล่าวมากที่สุด
- มาก หมายความว่า นักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อความที่กล่าวมาก
- ปานกลาง หมายความว่า นักเรียนมีความรู้สึกค่อนข้างตรงกับข้อความที่กล่าวมาบ้าง
- น้อย หมายความว่า นักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อความที่กล่าวน้อยมาก
- น้อยที่สุด หมายความว่า นักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อความที่กล่าวน้อยที่สุด

แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	นักเรียนรู้สึกอายที่ต้องไปขายของ	✓				
00	นักเรียนรู้สึกสบายใจที่ได้ทำงานที่ไม่ต้องอยู่ใต้คำสั่งใคร		✓			

จากตัวอย่างในข้อ 0 นักเรียนพิจารณาแล้วตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมากที่สุด สำหรับในข้อ 00 นักเรียนพิจารณาแล้วตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก ก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมาก

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ท้ายข้อความที่เห็นว่าตรงกับความคิดของนักเรียนต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด เพียง
ช่องเดียว ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ คือ

- เป็นประจำ หมายความว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นเป็นประจำทุกครั้ง
- บ่อย หมายความว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นเกือบทุกครั้ง
- บางครั้ง หมายความว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นเป็นบางครั้ง
- นาน ๆ ครั้ง หมายความว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นนาน ๆ ครั้ง
- น้อยครั้งที่สุด หมายความว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นน้อยครั้งที่สุด

แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้ง ที่สุด
0	นักเรียนชอบคิดทำสิ่ง ของแปลกใหม่มาขาย	✓				
00	นักเรียนจะหาโอกาสพูด คุยกับผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพอิสระ		✓			

จากตัวอย่างในข้อ 0 นักเรียนพิจารณาแล้วนักเรียนเห็นว่าตนเองมีพฤติกรรมดัง
กล่าวเป็นประจำ ก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเป็นประจำ สำหรับในข้อ 00 นักเรียน
พิจารณาแล้วนักเรียนเห็นว่าตนเองมีพฤติกรรมดังกล่าวบ่อย ก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
บ่อย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการชนบุรีในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปขออนุญาตจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการชนบุรี เพื่อขอเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยไปเก็บด้วยตนเอง ซึ่งได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 269 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดไปดำเนินการลงรหัสและบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครองและรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี โดยแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี จำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ t-test ทดสอบค่าความแตกต่างของสองกลุ่ม และ F-test ทดสอบค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของคะแนนมากกว่า สองกลุ่มขึ้นไป โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10.0

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ} \times 100}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (Ferguson.1981:68)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมยกเว้นข้อนั้น (Corrected item total correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนิตพงษ์. 2545 : 84)

$$r_{XY} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนรายข้อ (Item) ของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum Y$	แทน	คะแนนรายข้อ (Item) ของกลุ่มตัวอย่างผลรวมของ
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน X และคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน Y

2.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนันตพงษ์. 2545 : 131)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยใช้ค่าของสถิติในการทดสอบค่าที (t-test) (Ferguson. 1971 : 152) ซึ่งการวิจัยนี้จะใช้ค่า t ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10.0

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่พิจารณาใน t-distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่สอง

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) คำนวณจากสูตร (Winer. 1971)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution
MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean square) ระหว่างกลุ่ม
MS_w แทน ความแปรปรวน (Mean square) ภายในกลุ่ม

ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงใช้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีของนิวแมนคูลส์ (ประกอบ กรรณสูตร. 2525: 297)

$$q = \frac{T_{largest} - T_{smallest}}{MS_{error / n}}$$

เมื่อ q แทน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย
T_{largest} แทน คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่มากที่สุด
T_{smallest} แทน คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่น้อยที่สุด
MS_{error / n} แทน Mean square ของความคลาดเคลื่อน
n แทน Harmonic ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัย เรื่องทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีได้กระทำตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จาก แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระที่ สอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครองและ รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	73	27.1
- หญิง	196	72.9
รวม	269	100.0
สาขาวิชา		
- บัญชี	129	48.0
- การขาย	70	26.0
- การเลขานุการ	20	7.4
- คอมพิวเตอร์	50	18.6
รวม	269	100.0
อาชีพผู้ปกครอง		
- รับราชการ	39	14.5
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	20	7.4
- ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว	102	37.9
- รับจ้างหรือพนักงานบริษัท	82	30.5
- เกษตรกร	26	9.7
รวม	269	100.0
รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	132	49.1
- ประมาณ 10,001-20,000 บาท	109	40.5
- สูงกว่า 20,001 บาท	28	10.4
รวม	269	100.0

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม 269 คน

1. เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงมีจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9 และมีนักเรียนชาย 73 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1

2. สาขาวิชา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่เรียนสาขาบัญชีมีมากที่สุด มีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาตามลำดับคือ นักเรียนสาขาการขาย มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 นักเรียนสาขาคอมพิวเตอร์มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และนักเรียนสาขาเลขานุการมีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

3. อาชีพของผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวมีมากที่สุด มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาตามลำดับคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างหรือพนักงานบริษัทมีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

4. รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีมากที่สุด มีจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมาตามลำดับคือนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนประมาณ 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 และนักเรียนที่ผู้ปกครอง มีรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 20,001 บาท มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4

2. การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

2.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ผู้วิจัยได้นำคะแนนของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและแยกเป็นรายด้านผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ
อิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ	$\bar{X}$	S.D.	ทัศนคติ
ด้านความคิด	3.59	0.32	เป็นกลาง
ด้านความรู้สึก	3.42	0.36	เป็นกลาง
ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม	3.34	0.63	เป็นกลาง
รวม	3.45	0.34	เป็นกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีมีทัศนคติโดยรวมที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีทัศนคติด้านความคิดที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.59$) มีค่ามากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านความรู้สึก ($\bar{X} = 3.42$) และด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ

2.2 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีด้านความคิด เป็นรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความคิด เป็นรายข้อ ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ
อิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
ในด้านความคิด เป็นรายชื่อ

ด้านความคิด	$\bar{X}$	S.D.	ทัศนคติ
1. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ	4.34	0.56	ดี
2. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ท้าทาย ความสามารถ	4.41	0.61	ดี
3. นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบการอิสระจะต้องมีการ เตรียมตัวในการทำงาน	4.49	0.64	ดี
4. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ	1.96	1.06	ไม่ดี
5. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับ จากสังคม	3.85	0.76	ดี
6. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่จะต้องใช้ความ อดสาหะพยายาม	4.29	0.67	ดี
7. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สามารถทำ ประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ	4.13	0.71	ดี
8. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าเบื่อเพราะต้อง ทำงานทุกวัน	2.32	0.99	ไม่ดี
9. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่มีความก้าวหน้า	2.13	1.15	ไม่ดี
10. นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบการอิสระสามารถที่จะขยาย กิจการของตนเองให้มีขนาดใหญ่ได้	4.26	0.77	ดี
11. นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบการอิสระจะต้องมีความ กระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ	4.45	0.58	ดี
12. นักเรียนคิดว่าส่วนมากผู้ประกอบการอิสระเป็นผู้ดกงาน ไม่มีงาน	2.53	1.00	เป็นกลาง
รวม	3.59	0.32	เป็นกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีทัศนคติในด้านความคิดที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.59$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระในด้านความคิด เป็นรายข้อดังนี้ ข้อ 3. นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องมีการเตรียมตัวในการทำงาน ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือ ข้อ 11. นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องมีความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.45$) ข้อ 12. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทำหายความสามารถ ($\bar{X} = 4.41$) ข้อ 1. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.34$) ข้อ 6. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่จะต้องใช้ความอดุสาหะพยายาม ($\bar{X} = 4.29$) ข้อ 10. นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระสามารถที่จะขยายกิจการของตนเองให้มีขนาดใหญ่ได้ ($\bar{X} = 4.26$) ข้อ 7. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สามารถทำประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ($\bar{X} = 4.13$) ข้อ 5. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคม ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

นักเรียนมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระในด้านความคิด เป็นรายข้อดังนี้ ข้อ 12. นักเรียนคิดว่าส่วนมากผู้ประกอบอาชีพอิสระเป็นผู้ทำงานไม่มีงาน ($\bar{X} = 2.53$)

นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระในด้านความคิด เป็นรายข้อดังนี้ ข้อ 8. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าเบื่อเพราะต้องทำงานทุกวัน ($\bar{X} = 2.32$) ข้อ 9. นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่มีความก้าวหน้า ($\bar{X} = 2.13$) ตามลำดับ

--

2.3 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในด้านความรู้สึก เป็นรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความรู้สึก เป็นรายข้อ ผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ
ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในด้านความ
รู้สึก เป็นรายชื่อ

ด้านความรู้สึก	$\bar{X}$	S.D.	ทัศนคติ
1. นักเรียนรู้สึกท้าทายความสามารถ เมื่อได้ทำหน้าที่แนะนำ งานอาชีพอิสระให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ	3.74	0.71	ดี
2. นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระไม่เหมาะกับตนเอง	2.68	0.87	เป็นกลาง
3. นักเรียนรู้สึกสบายใจที่ได้ทำงานที่ไม่ต้องอยู่ใต้บังคับบัญชา ของใคร	4.30	0.78	ดี
4. นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ค่อยมีผู้ให้ความ สนใจมากนัก	2.72	0.95	เป็นกลาง
5. นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานประกอบอาชีพอิสระสามารถสร้างงานให้ กับผู้ที่กำลังหางานทำได้	4.22	0.78	ดี
6. นักเรียนรู้สึกภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการจัดงานนิทรรศการงาน อาชีพอิสระ	3.80	0.77	ดี
7. นักเรียนรู้สึกพอใจหากนักเรียนได้ประกอบอาชีพอิสระ	3.96	0.83	ดี
8. นักเรียนรู้สึกอายที่จะต้องไปประกอบอาชีพอิสระ	2.06	1.02	ไม่ดี
9. นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานประกอบอาชีพอิสระมีโอกาสสร้างรายได้ มากกว่าอาชีพอื่น ๆ	3.83	0.84	ดี
10. นักเรียนรู้สึกภูมิใจว่าการประกอบอาชีพอิสระทำให้มีรายได้ เลี้ยงตนเองได้	4.25	0.70	ดี
11. นักเรียนรู้สึกว่าสร้างอาชีพใหม่ ๆ ส่วนใหญ่มาจากความคิด ของผู้ประกอบอาชีพอิสระ	3.90	0.76	ดี
12. นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระมีโอกาสประสบความสำเร็จยาก	2.67	1.07	เป็นกลาง
13. นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระทำให้ขาดโอกาสพบปะบุคคลอื่น ๆ ในสังคม	2.36	1.17	เป็นกลาง
รวม	3.42	0.36	เป็นกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีทัศนคติด้านความรู้สึกที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.42$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึกเป็นรายข้อดังนี้ ข้อ 3. นักเรียนรู้สึกสบายใจที่ได้ทำงานที่ไม่ต้องอยู่ใต้บังคับบัญชาของใคร ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ ข้อ 10. นักเรียนรู้สึกภูมิใจว่าการประกอบอาชีพอิสระทำให้มีรายได้เลี้ยงตนเอง ($\bar{X} = 4.25$) ข้อ 5. นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานประกอบอาชีพอิสระสามารถสร้างงานให้กับผู้กำลังหางานทำได้ ($\bar{X} = 4.22$) ข้อ 7. นักเรียนรู้สึกพอใจหากนักเรียนได้ประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.96$) ข้อ 11. นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานสร้างอาชีพใหม่ ๆ ส่วนใหญ่มาจากความคิดของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.90$) ข้อ 9. นักเรียนรู้สึกว่าการทำงานประกอบอาชีพอิสระมีโอกาสสร้างรายได้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.83$) ข้อ 6. นักเรียนรู้สึกภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการจัดงานนิทรรศการงานอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.80$) ข้อ 1. นักเรียนรู้สึกท้าทายความสามารถ เมื่อได้ทำหน้าที่แนะนำงานอาชีพอิสระให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

นักเรียนมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึก เป็นรายข้อดังนี้ ข้อ 4. นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ค่อยมีผู้ให้ความสนใจมากนัก ($\bar{X} = 2.72$) ข้อ 2. นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระไม่เหมาะกับตนเอง ($\bar{X} = 2.68$) ข้อ 12. นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระมีโอกาสประสบความสำเร็จยาก ($\bar{X} = 2.67$) ข้อ 13. นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระทำให้ขาดโอกาสพบปะบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ($\bar{X} = 2.36$) ตามลำดับ

นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึก เป็นรายข้อดังนี้ ข้อ 8. นักเรียนรู้สึกอายที่จะต้องไปประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 2.06$)

2.4 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม เป็นรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและ

ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม เป็นรายชื่อ ผลการวิเคราะห์
 ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ
 ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในด้าน
 แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม เป็นรายชื่อ

ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนสนใจที่จะทำงานทุกอาชีพ	3.71	0.93	ดี
2. เวลาที่โรงเรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อิสระนักเรียนจะเข้าไปดูว่าอาชีพอะไรที่น่าสนใจบ้าง	3.49	0.94	เป็นกลาง
3. นักเรียนจะหาโอกาสพูดคุยกับผู้ประสบความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพอิสระ	3.04	1.09	เป็นกลาง
4. นักเรียนติดตามข่าวสารการสอบเข้ารับราชการมากกว่า ข่าวการประกอบอาชีพอิสระ	2.97	1.17	เป็นกลาง
5. เมื่อมีโอกาสนักเรียนจะหาประสบการณ์ในการประกอบ อาชีพอิสระ	3.39	1.03	เป็นกลาง
6. เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนจะรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การประกอบอาชีพอิสระ	2.87	1.18	ปานกลาง
7. นักเรียนเลือกที่จะเรียนต่อดีกว่าจะออกไปประกอบ อาชีพอิสระ	3.90	1.06	ดี
รวม	3.34	0.63	เป็นกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีทัศนคติในด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่เป็น
 กลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.34$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบ
 อาชีพอิสระด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม เป็นรายชื่อดังนี้ ข้อ 7. นักเรียนเลือกที่จะ
 เรียนต่อดีกว่าจะออกไปประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาคือ ข้อ 1. นักเรียนสนใจที่จะ
 ทำงานทุกอาชีพ ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

นักเรียนมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ ด้านแนวโน้มใน
 การแสดงพฤติกรรมเป็นรายชื่อดังนี้ ข้อ 2. เวลาที่โรงเรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการประกอบ

อาชีพอิสระ นักเรียนจะเข้าไปดูว่าอาชีพอะไรที่น่าสนใจบ้าง ($\bar{X} = 3.49$) ข้อ 5. เมื่อมีโอกาส นักเรียนจะหาประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 3.39$) ข้อ 3. นักเรียนจะหาโอกาสพูดคุยกับผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.04$) ข้อ 4. นักเรียนติดตามข่าวสารการสอบเข้ารับราชการมากกว่าข่าวสารการประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 2.97$) ข้อ 6. เมื่อมีเวลาว่าง นักเรียนจะรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ ($\bar{X} = 2.87$) ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มาเปรียบเทียบกัน โดยวิธี การทดสอบค่าที (t-test) โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ	เพศชาย N = 73		เพศหญิง N = 196		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความคิด	3.98	0.39	4.15	0.37	3.25**
ด้านความรู้สึก	3.66	0.36	3.79	0.37	2.41*
ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม	2.96	0.44	2.85	0.46	1.69
รวม	3.54	0.26	3.60	0.29	1.56

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 และ 3.60 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านความคิดทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และ 4.15 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านความรู้สึกรู้สึก พบว่า นักเรียนชายมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึกรู้สึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึกรู้สึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม พบว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 และ 2.85 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนสาขาวิชาต่างกันระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

การวิเคราะห์ตอนนี้นำผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ ระหว่างนักเรียนในสาขาวิชาบัญชี สาขาวิชาการขาย สาขาวิชาการเลขานุการ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ มาเปรียบเทียบกันโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one Way Analysis of Variance) หรือ F-test โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชา ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ	การบัญชี (N = 129)		การขาย (N = 70)		การเลขานุการ (N = 20)		คอมพิวเตอร์ (N = 50)		df	F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความคิด	3.59	0.30	3.62	0.36	3.67	0.28	3.52	0.32	3, 265	1.42
ด้านความรู้สึก	3.41	0.33	3.43	0.40	3.46	0.28	3.40	0.40	3, 265	0.17
ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม	3.34	0.59	3.33	0.68	3.35	0.50	3.32	0.69	3, 265	0.02
รวม	3.45	0.32	3.46	0.40	3.49	0.22	3.41	0.35	3, 265	0.30

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาการบัญชี การขาย การเลขานุการ และคอมพิวเตอร์ มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.45, 3.46, 3.49 และ 3.41 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 0.30$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาการบัญชี การขาย และคอมพิวเตอร์มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระในด้านความคิด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59, 3.62, และ 3.52 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนสาขาวิชาการเลขานุการ มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านความรู้สึก พบว่า นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาการบัญชี การขาย การเลขานุการและคอมพิวเตอร์ มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระในด้านความรู้สึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41, 3.43, 3.46, และ 3.40 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม พบว่า นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาการบัญชี การขาย การเลขานุการ และคอมพิวเตอร์ มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.34, 3.33, 3.35, และ 3.32 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระระหว่างนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว รับจ้างหรือพนักงาน และเกษตรกรมาเปรียบเทียบกันโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one Way Analysis of Variance) หรือ F-test โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ	รับราชการ (N = 39)		พนักงาน รัฐวิสาหกิจ (N = 20)		ค้าขายหรือ ธุรกิจส่วนตัว (N = 102)		รับจ้างหรือ พนักงานบริษัท (N = 82)		เกษตรกร (N = 26)		df	F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความคิด	3.62	0.29	3.76	0.40	3.56	0.33	3.59	0.30	3.54	0.28	4, 264	1.79
ด้านความรู้สึก	3.44	0.44	3.45	0.48	3.39	0.33	3.45	0.34	3.36	0.30	4, 264	0.60
ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม	3.43	0.62	3.45	0.57	3.24	0.69	3.36	0.51	3.38	0.76	4, 264	0.98
รวม	3.50	0.36	3.55	0.44	3.40	0.35	3.47	0.29	3.43	0.34	4, 264	1.29

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว รับจ้างหรือพนักงาน และเกษตรกร มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50, 3.55, 3.40, 3.47, และ 3.43 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1.29$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านความคิดนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว รับจ้างหรือพนักงาน และเกษตรกรมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.62, 3.56, 3.59, และ 3.54 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจมีทัศนคติที่

ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านความรู้สึก พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว รับจ้างหรือพนักงาน และเกษตรกรมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.44, 3.45, 3.39, 3.45, และ 3.36 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว รับจ้างหรือพนักงาน และเกษตรกรมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.43, 3.45, 3.24, 3.36, และ 3.38 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ ระหว่างนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน คือ ผู้ปกครองมีระดับรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ประมาณ 10,001 -20,000 บาท และสูงกว่า 20,001 บาท มาเปรียบเทียบกันโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one Way Analysis of Variance) หรือ F-test โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ	ต่ำกว่า 10,000 บาท (N = 132)		ประมาณ 10,001 - 20,000 บาท (N = 109)		สูงกว่า 20,001 บาท (N = 28)		df	F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความคิด	3.59	0.33	3.58	0.31	3.66	0.29	2, 266	0.65
ด้านความรู้สึก	3.41	0.38	3.42	0.34	3.42	0.34	2, 266	0.00
ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม	3.32	0.64	3.36	0.57	3.33	0.78	2, 266	0.17
รวม	3.44	0.35	3.45	0.33	3.47	0.37	2, 266	0.09

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ประมาณ 10,001 – 20,000 บาท สูงกว่า 20,001 บาท มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.44, 3.45, และ 3.47 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 0.09$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านความคิดนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ประมาณ 10,001 -20,000 บาท และสูงกว่า 20,001 บาท มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59, 3.58, และ 3.66 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านความรู้สึก พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ประมาณ 10,001 -20,000 บาท และสูงกว่า 20,001 บาท มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41, 3.42, และ 3.42 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม พบว่า นักเรียนที่นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ประมาณ 10,001 -20,000 บาท และสูงกว่า 20,001 บาท มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.32, 3.36, และ 3.33 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพ อีสาระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามเพศ สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ซึ่งสรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพอีสาระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพอีสาระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามเพศ สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 895 คน เป็นนักเรียนชาย 234 คน นักเรียนหญิง 661 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 170 : 607 – 610) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 269 คน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษานี้ ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีทั้งหมด จำนวน

269 ฉบับ ได้รับคืนมา 269 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามไปดำเนินการคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 269 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert) โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม รวม 32 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ดังนี้

1. วิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ระดับทัศนคติด้วยค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าคะแนน

ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง ทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพ

อิสระ

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ

3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยใช้ t-test

4. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มนักเรียน จำแนกตามสาขาวิชา อาชีพผู้ปกครองและระดับรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย คือมีนักเรียนหญิง 196 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9 มีนักเรียนชาย 73 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1

1.2 สาขาวิชา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนสาขาบัญชีมีมากที่สุด มีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาตามลำดับคือ นักเรียนสาขาการชาย มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 นักเรียนสาขาคอมพิวเตอร์มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และนักเรียนสาขาเลขานุการมีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

1.3 อาชีพของผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวมีมากที่สุด มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาตามลำดับคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างหรือพนักงานบริษัทมีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

1.4 รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทมีมากที่สุด มีจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมาตามลำดับคือ ประมาณ 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 และรายได้สูงกว่า 20,001 บาท มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4

2. ผลการศึกษาระดับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และสมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า ผลการวิจัย พบว่า

2.1 ระดับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวม

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และสมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า ผลการวิจัย พบว่า

3.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระในด้านความคิด ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านความรู้สึก พบว่า นักเรียนชายมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ และนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.2 นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.3 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวม

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน เนื้อหาวิชาใกล้เคียงกัน ระบบการเรียนการสอนและการวัดผลแบบเดียวกัน และอยู่ในวัยเดียวกันจึงทำให้ระดับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน ส่งผลให้นักเรียนมีระดับทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับที่เชดสกีดี โฆวาสินธุ์ (2520 : 38) ที่พบว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ที่บุคคลประสบมาทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวบุคคลจะมีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับอารีรัตน์ วัฒนสิน (2531:13) พบว่า สิ่งหนึ่งที่จำเป็นในระบบการศึกษาคือ การปลูกฝัง ทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนฝึกทักษะในการประกอบอาชีพอิสระและเป็นที่เชื่อกันว่า การจัดให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระระหว่างเรียนจะเป็นช่องทางให้เขาเหล่านั้นได้ใช้เป็นทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ดีในอนาคต อีกทั้งนักเรียนทั้งหมดอยู่ในช่วงอายุ 15-18 ปี นักเรียนยังต้องการที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นมากกว่าการไปประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของนอแรล และเกรเตอร์ อิงแลนด์ แอนเดอร์สัน และโอลเซล ซึ่ง สำเนาขจรศิลป์ (2529 : 35) ได้สรุปไว้ว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางด้านอาชีพของบุคคล ได้พัฒนาจากความเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย และจิตใจทำให้บุคคลเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถ และความถนัดของตนเองดังที่ ฮอลแลนด์ (Holland. 1966 : 132) เชื่อว่าความพอใจในอาชีพของบุคคล มีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคล การเลือกอาชีพเป็นการกระทำ

เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล และสอดคล้องกับค่านิยมที่ว่าโอกาสที่จะก้าวหน้าในชีวิตนั้น ขึ้นอยู่กับการได้ศึกษาต่อในระดับสูง เพื่อจะได้ออกมาประกอบอาชีพที่มีเกียรติ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วิจิต แสงทอง (2521 : 41) ที่แสดงให้เห็นว่า คนไทยต้องการทำงานที่เป็นเจ้าใหญ่นายโตไม่ชอบประกอบธุรกิจด้วยตนเอง ให้เป็นล่าเป็นสันแต่ชอบทำงานเป็นลูกจ้างคนอื่น ไม่ชอบเสี่ยง ไม่หนักเอาเบาสู้ ดังนั้น นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จึงมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระ

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามเพศ สาขาวิชา อาชีพ ผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังนี้

2.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และสิ่งแวดล้อมจากการเลี้ยงดูคล้ายคลึงกัน ระดับความคิด ความรู้สึกจึงไม่แตกต่างกันมากนัก จึงมี ทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพอิสระสอดคล้องกับ วีระพร อุวรรณโณ (2529 : 52) กล่าวว่ากลุ่มในโรงเรียนคือ ครูและเพื่อนมีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติของเด็กมาก ซึ่งทัศนคติมีแนวโน้มที่จะคล้ายตามกลุ่มซึ่งอยู่ในวัยเดียวกัน จึงส่งผลให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ในด้านความคิดนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมี ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 นักเรียนหญิงมี ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความคิดดีกว่านักเรียนชาย ส่วนในด้านความรู้สึกนั้น นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระด้านความรู้สึกดีกว่านักเรียนชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของสมสมุทร มุ่งสันติ (2539:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการสหวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นในการเลือกประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของบุคคลของคุก (Cook. 1985 : 213 - 220) ซึ่งได้ศึกษาความเกี่ยวข้องกันระหว่างอาชีพกับบทบาททางเพศของแต่ละบุคคล พบว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่เข้ากันได้กับบทบาททางเพศของตน อีกทั้งต้องมีทัศนคติและพฤติกรรมในด้านอาชีพและบทบาททางเพศที่สอดคล้องกัน บุคคลอาจจำกัดลักษณะอาชีพตามเพศ เพศชายและหญิงมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกัน จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ควรคำนึงถึงในการศึกษาถึงความต้องการประกอบอาชีพของ

นักเรียน ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาส่งเสริมสนับสนุน ในการเลือกประกอบอาชีพอิสระตามความเหมาะสมกับเพศของนักเรียน

2.2 นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า วิธีการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการวัดผลและประเมินผลในการเรียนที่คล้ายกัน จึงทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนที่เหมือนกัน อีกทั้งสาขาวิชาบางสาขาวิชาไม่เอื้อต่อการออกไปประกอบอาชีพอิสระ เพราะธุรกิจบางประเภทนั้นจำเป็นต้องอาศัยเงินทุนสูง เป็นกลุ่มอาชีพที่ต้องใช้ทักษะความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ค่อนข้างมาก การประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายใน คือตัวนักเรียนเพราะยังขาดความสามารถเฉพาะตัวและขาดประสบการณ์ สอดคล้องกับ ยุพิน ประจวบเหมาะ (2531 : 65 – 70) ได้วิเคราะห์การจัดการศึกษาเพื่อการสร้างตัว พบว่า ระบบการศึกษาที่ผ่านมาเป็นการสนองต่อระบบเศรษฐกิจและให้ความสำคัญต่อการมีงานทำในตลาดแรงงานรับจ้าง สถาบันการศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังทัศนคติต่อบัณฑิตให้ไปทำงานโดยการสร้างงานสอดคล้องกับ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 13) ที่กล่าวถึงทัศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคลสิ่งของการกระทำรวมทั้งที่แสดงออกในการปฏิบัติ อีกทั้งทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้จากสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งแวดล้อมนี้เปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อยๆ ดังที่ ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (2524 : 5) ได้สรุปลักษณะสำคัญของทัศนคติ คือ ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีทัศนคติในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ด้วยเหตุและผลหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ผลการวิจัยข้างต้นพอสรุปได้ว่า สาขาวิชาที่เรียนไม่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

2.3 นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน เนื่องจากระบบการศึกษาในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป นักเรียนได้รับประสบการณ์ เกี่ยวกับอาชีพมากขึ้นและมีหลากหลายอาชีพ ทำให้การตัดสินใจในทางเลือกประกอบอาชีพเป็นไปตามความต้องการของตนเอง อีกทั้งนักเรียนอยู่ในสถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกคล้ายคลึงกัน ถูกหล่อหลอมจากครูผู้สอน เพื่อนภายในสถานศึกษาเดียวกัน จึงส่งผลให้ นักเรียนมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ธารณภรณ์ ญาณพิทักษ์ (2535 : 7) ที่พบว่า ทัศนคติต่ออาชีพผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน และมารศรี กองเกตุ (2524 : 59) กล่าวว่า ทัศนคติต่ออาชีพของบิดามารดา ไม่มีผลกระทบต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

2.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับรายได้ต่างกัน มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ องค์ประกอบในการเลือกแผนการเรียนไม่ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ของผู้ปกครอง กล่าวคือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่างกันสามารถเลือกแผนการเรียนวิชาเดียวกันได้ อีกทั้งรัฐบาลยังส่งเสริมด้านการศึกษา ในเรื่องของเงินกู้เพื่อการศึกษา ทุนการศึกษา และยังให้นักเรียนมีกิจกรรมรายได้ระหว่างเรียน เป็นการแบ่งเบาภาระให้กับผู้ปกครองนักเรียนจึงให้ความสำคัญในด้านรายได้ของผู้ปกครองน้อยลง สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของ พิมพ์ พร้อมถกกล (2522 : 67) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพโดยใช้แบบสำรวจ ความสนใจในอาชีพของฮอลแลนด์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 565 คน จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันสนใจในอาชีพไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยข้างต้นพอสรุปได้ว่า ระดับรายได้ของผู้ปกครองไม่มีผลกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อการประกอบอาชีพทั้งโดยรวมและรายด้าน ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่าวิทยาลัยควรดำเนินการส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยดำเนินการดังนี้

1. วิทยาลัยควรปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยกำหนดนโยบายให้ชัดเจน และระบุกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอาชีพอิสระ

1.1 จัดหาข้อมูลด้านอาชีพอิสระ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่วิทยาลัยเปิดสอนหรืออาชีพที่นักเรียนสนใจรวบรวมไว้เป็นมุมเฉพาะเรื่องอาชีพอิสระ หรือจัดเป็นห้องสมุดอาชีพขึ้นมา

1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝน หาประสบการณ์จากการทำงานในระหว่างวันหยุดหรือปิดภาคเรียน ส่งผลให้มองเห็นเส้นทางและโอกาสดำเนินการให้เกิดความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพอิสระหลังสำเร็จการศึกษา

1.3 จัดสัปดาห์ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ โดยอาจจัดในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดอภิปราย การเชิญผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระเป็นวิทยากรบรรยาย การได้เวที

1.4 จัดโครงการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ให้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัย หรือนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วแต่ยังว่างงาน

1.5 ในการส่งเสริมให้นักเรียนประกอบอาชีพอิสระนั้นควรคำนึงถึงความสนใจและคุณสมบัติของนักเรียนควบคู่ไปด้วย

2. วิทยาลัยควรพัฒนาครู-อาจารย์ภายในวิทยาลัยให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ โดยอาจจัดในรูปแบบการสัมมนา การศึกษาดูงาน เพื่อให้อาจารย์สามารถสอดแทรก และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระแก่นักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. วิทยาลัยควรยกย่อง เชิดชูเกียรติศิษย์เก่าของวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาออกไป ประกอบอาชีพอิสระจนประสบความสำเร็จในอาชีพ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ปัจจุบันและขอความร่วมมือจากศิษย์เก่าเหล่านี้ ในการเป็นแหล่งอาชีพสำหรับจัดทัศนศึกษา การฝึกงาน และเป็นแหล่งวิทยากร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีกับสถานศึกษาเอกชนในสังกัดกรมอาชีวศึกษาอื่นๆ

2. ควรศึกษาทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของอาจารย์ และบุคลากรบริหารของวิทยาลัย เพื่อดูว่าบุคคลเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระหรือไม่ เนื่องจาก การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะบางประการของผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, 2530.
- กาญจนา คำสุวรรณและนิตยา เสาวรัมย์. จิตวิทยาเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศิลปบรรณาการ, 2524.
- จริยา ทัพพะกุล ณ อรุณยา. "แนวทางการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ," การศึกษาเพื่อคุณภาพ. คณะกรรมการศิลปหัตถกรรมและอาชีวศึกษา ครั้งที่ 40, กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 48-55. กรุงเทพฯ, 2530.
- เจลีเยว บุรีภักดี และคณะ. "แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศ พ.ศ.2526," โครงการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของเยาวชนไทยและนอกระบบโรงเรียน. ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, ทบวงมหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. หน้า 23-25. กรุงเทพฯ, 2529.
- เจลีเยว บุรีภักดี และคณะ. สรุปผลการวิจัยและพัฒนาตามโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต ระยะที่ 1. โครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต, ทบวงมหาวิทยาลัย. 2534.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2520
- दनัย เทียนพุ่ม. "ความเป็นผู้ประกอบการ," จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์. (ธันวาคม 2531) : 26.
- ทิพวัน ถือคำ. "บทบาทของครูแนะแนวต่อการสร้างเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระ," แนะแนว. 24(126) : 43-44 ; ธันวาคม 2532 - มกราคม 2533.
- นิคม จันทรวิฑูร. "เยาวชนกับการศึกษา เพื่อให้มีงานทำ," แรงงานสัมพันธ์. 29(1) : 8 : มกราคม-กุมภาพันธ์ 2530.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา (หน่วยที่ 3). นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2545.
- ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการส่งเสริมการทำงานนอกระบบในเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530.

- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมนม. "โลกของอาชีพและการประกอบอาชีพอิสระ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดระบบการสอนการทำงานและอาชีพ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.
- ประเสริฐ พรหมศร. (2531). ผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจำการบุญ จังหวัดพิษณุโลก. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พรรณี ข.เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. (จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูในโรงเรียน). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์ 2523.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- ยุพยงค์ ชวนะ และ วรณดา โฆษิตชัยวัฒน์. คนมีความรู้ทำงานจะแก้ปัญหาอย่างไร. วารสาร เศรษฐกิจและสังคม. (มีนาคม-เมษายน 2528) : 31-36.
- ยุพิน ประจวบเหมาะ. ผลการวิเคราะห์เรื่องการประกอบอาชีพอิสระ : หนทางแก้ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2531.
- ยุพิน องคานนท์. ทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษามร จำกัด, 2531.
- วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา. รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม. สถาบันทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2532.
- วิชาการ, กรม. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. รายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะบางประการของผู้ประสบผลสำเร็จในอาชีพอิสระ. กรุงเทพฯ : 2530. เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม.
- วินัย ณรงค์ฤทธิ์. เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติของนักเรียนต่ออาชีพต่าง ๆ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- สภณพรพรรณ เนียมประดิษฐ์. มาตรการช่วยเหลือแรงงานวิฤติ. Thailand Investment Promotion Journal. ตุลาคม, 2543.

- สมสมุทร มุ่งสันติ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา คณะ
วิทยาการจัดการ สหวิทยาลัยอีสานใต้. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สัญญา จัดตานนท์. การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สัญญา จัดตานนท์. แนวโน้มของการประกอบอาชีพอิสระในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์.
11-12. ธันวาคม 2527.
- สามัญศึกษา, กรม. คู่มือผู้บริหารการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน.
สุพรรณบุรี : โรงพิมพ์เซ็นทรัลมีเดีย, 2535.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์, 2530.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. แนวทางการกำหนดกลไกของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมอาชีพอิสระ.
โครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต, ทบวงมหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : 2534.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาการศึกษา . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพร่
พิทยา, 2518
- สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการมีงานทำในประเทศกำลังพัฒนา. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- สุริพร ศรีทองกิตติกุล. ความสนใจทางด้านอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
ปากน้ำวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- อดิษฐ์ วิริยะประสพโชค. การศึกษาทัศนคติของเกษตรกรต่อโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการ
เกษตรแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.
อัดสำเนา
- อาภา ถนัดช่วง. "ทัศนะท่านเลขา สปช. เกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ," แนะแนว. 20(103) : 63 - 64 ;
กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2529.
- อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. ผลการทดลองใช้ข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

- Allport, Gordon W. "Attitude," In Reading in Attitude Theory and Measurement, p.3
 Edited by Martin Fishbein. New York, John Wiley and Sons Inc., 1967.
- A.S.Harnbey, E.V.Gortenvy and H. Wake Filed. The Advance Learner's Dictionary of
 Courrent English, 2nd ed., London : Oxford University Press, 1968.
- Best, John W. Research in Education. 3rd. New Jersey : Prentice Hall, 1978.
- Cronback, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper
 and Row, 1970.
- Donton, Nona R. "Perceptions of Entrepreneurs and Secondary Vocational Education on
 Selected Aspects of Entrepreneurship and Entrepreneurship Education,"
Dissertation Abstracts International. 46 (10) ; April, 1982.
- Edwards, Ellen L. Techniques of Attitude Scale Construction. Bombay : Feffer and
 Simons Private Ltd, 1957.
- Edwards, Ellen L. Experimental Design in Psychological Research. New York : rinechart
 and Company, 1960.
- Edwards, Edgar O. Employment in Developing Nations . New York : Columbia
 University Press, 1974
- Feldman, Robert F. Social Phychology : Theories, Reserch, and Applications. New
 York : McGraw-Hill Book Co., 1985.
- Ferguson. G.A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York : McKraw-Hill,
 1966.
- Ginzberg, Ele. Counseling for career Development. Boston : Houghton Mifflin, 1974.
- Good, Carter V. Dictionary of Education . New York : Mcgraw-Hill Book Co., 1959.
- Hilgard, Ernest R. Introduction to Psychology. 3d ed. New York :Macmillan Publishing
 Co., 1968.
- Holland, John L, The psychology of Vocational Choice : Blaisdell Publishing Company,
 1966.
- Krejcie Robert V. and Daryle M. Morgan. "determining sample size for Research Activities,"
Educational and Psychological Measurement. 3 : 607-610 ; 1970.

- Rokeach, Milton. (1970) Beliefs, Attitudes and Values. San Francisco : Jossey Bass Inc.
- Secord, Paul. F. and Carl W. Backman. Social Psychology. New York : McGraw-Hill Book Co., 1964.
- Shaver, Kelly G. (1977). Principles of Social Psychology. Cambridge : Massachusetts : Winthron Publishers.
- Shaw, Marvin E. and Wrigth, Jack M. Scale for the Measurement of Attitudes. New York : Mcgraw-Hill Book Co., 1967.
- Webster, Wester's New Twentich Contury Dictionary. Clereland and New York : World pubbising Company, 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
2. หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล
3. หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
4. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ปวช.) วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม :-

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี ซึ่งจะใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดโครงการส่งเสริมและ ปลุกฝังทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระให้แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 คำถามสภาพภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 คำถามทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

☐

2. สาขาวิชา

() บัญชี

() การขาย

() การเลขานุการ

() คอมพิวเตอร์

☐

3. อาชีพของผู้ปกครอง

() รับราชการ

() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว

() รับจ้างหรือพนักงานบริษัท

() เกษตรกร

☐

4. ระดับรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

() ต่ำกว่า 10,000 บาท

() ประมาณ 10,001 – 20,000 บาท

() สูงกว่า 20,001 บาท

☐

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

1. ด้านความคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความที่เห็นว่าตรงกับความคิดของนักเรียนต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด เพียงช่องเดียว ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อความที่กล่าวมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อความที่กล่าวมาก
ไม่แน่ใจ	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นค่อนข้างตรงกับข้อความที่กล่าวมาบ้าง
ไม่เห็นด้วย	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความที่กล่าวมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายความว่า	นักเรียนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความที่กล่าวมากที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
0	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะเป็น คนขยัน	✓				
00	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่มี นายจ้าง		✓			

จากตัวอย่างในข้อ 0 นักเรียนพิจารณาแล้วเห็นด้วยอย่างยิ่ง ก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับในข้อ 00 นักเรียนพิจารณาแล้วเห็นด้วย ก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเห็นด้วย

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ					
2	นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ท้าทาย ความสามารถ					
3	นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จะต้องมีการ เตรียมตัวในการทำงาน					
4	นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ ไม่มีเกียรติ					
5	นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ได้รับ การยอมรับจากสังคม					
6	นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่จะต้อง ใช้ความอดสาหะพยายาม					
7	นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สามารถ ทำประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ					
8	นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าเบื่อ เพราะต้องทำงานทุกวัน					
9	นักเรียนคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่มี ความก้าวหน้า					
10	นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระสามารถ ที่จะขยายกิจการของตนเองให้มีขนาดใหญ่ได้					
11	นักเรียนคิดว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะต้องมี ความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ					
12	นักเรียนคิดว่าส่วนมากผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จะเป็นผู้ที่ตกงานไม่มีงานทำ					

2. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความที่เห็นว่าตรงกับความรู้สึกของนักเรียนต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด เพียงช่องเดียว ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อความที่กล่าวมากที่สุด
มาก	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อความที่กล่าวมาก
ปานกลาง	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกค่อนข้างตรงกับข้อความที่กล่าวมาบ้าง
น้อย	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อความที่กล่าวน้อยมาก
น้อยที่สุด	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อความที่กล่าวน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	นักเรียนรู้สึกท้าทายความสามารถเมื่อได้ทำหน้าที่แนะนำงานอาชีพอิสระให้กับนักเรียนคนอื่นๆ					
14	นักเรียนรู้สึกว่าการประกอบอาชีพอิสระไม่เหมาะกับตนเอง					
15	นักเรียนรู้สึกสบายใจที่ได้ทำงานที่ไม่ต้องอยู่ใต้การบังคับบัญชาของใคร					
16	นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ค่อยมีผู้ให้ความสนใจมากนัก					
17	นักเรียนรู้สึกว่าการประกอบอาชีพอิสระ สามารถสร้างงานให้กับผู้กำลังหางานทำได้					
18	นักเรียนรู้สึกภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการจัดงานนิทรรศการงานอาชีพอิสระ					
18	นักเรียนรู้สึกพอใจหากนักเรียนได้ประกอบอาชีพอิสระ					
20	นักเรียนอายุที่จะต้องประกอบอาชีพอิสระ					
21	นักเรียนรู้สึกว่าการประกอบอาชีพอิสระมีโอกาสสร้างรายได้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ					
22	นักเรียนรู้สึกภูมิใจว่าการประกอบอาชีพอิสระ ทำให้มีรายได้เลี้ยงตนเองได้					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23	นักเรียนรู้สึกว่าการสร้างอาชีพใหม่ๆ ส่วนใหญ่มาจากความคิดของผู้ ประกอบอาชีพอิสระ					
24	นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอิสระมีโอกาส ประสบความสำเร็จยาก					
25	นักเรียนรู้สึกว่าอาชีพอาชีพอิสระทำให้ ขาดโอกาสพบปะบุคคล อื่น ๆ ในสังคม					

3.แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความที่เห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุดเพียงช่องเดียว ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายความว่า	นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นเป็นประจำทุกครั้ง
บ่อย	หมายความว่า	นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายความว่า	นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นเป็นบางครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	หมายความว่า	นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นนาน ๆ ครั้ง
น้อยครั้งที่สุด	หมายความว่า	นักเรียนมีพฤติกรรมตรงกับข้อความข้อนั้นน้อยครั้งที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
26	นักเรียนสนใจที่จะทำงานทุกอาชีพ					
27	เวลาที่โรงเรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระนักเรียนจะเข้าไปดูว่ามีอาชีพอะไรที่น่าสนใจบ้าง					
28	นักเรียนจะหาโอกาสพูดคุยกับผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ					
29	นักเรียนติดตามข่าวสารการสอบเข้ารับราชการ มากกว่าข่าวการประกอบอาชีพอิสระ					
30	เมื่อมีโอกาสนักเรียนจะหาประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ					
31	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนจะรวบรวมข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ					
32	นักเรียนเลือกที่จะเรียนต่อดีกว่าจะออกไปประกอบอาชีพอิสระ					

ที่ ทม 1012/ 0618

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๒ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการเชตุพน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวมาลัยพร อภีรักษ์ฤทัยกุล นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 3 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวมาลัยพร อภีรักษ์ฤทัยกุล ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 1(81

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการชนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวมาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นักศึกษาระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 3 จำนวน 269 คน ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวมาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 4115

วันที่ 17 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวมาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์ และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวมาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ 4664

วันที่ 17 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวมาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สิทธิฐากร ชูทรัพย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวมาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประवालพฤษ์
ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
2. อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ
ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
3. อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์
ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวมาลัยพร อภิรักษ์ฤทัยกุล
วัน เดือน ปีเกิด	12 เมษายน 2516
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	631/1 ตรอกบางอุทิศ แขวงวัดพระยาไกร เขตบางคอแหลม กรุงเทพฯ 10120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูประจำชั้น
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา สาธูประติษฐ์ 20 เขตยานนาวา กรุงเทพฯ 10120

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
พ.ศ. 2536	อนุปริญญา (การบริหารธุรกิจ) จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2538	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ